

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Με πολλή μεγάλη προσέλευση, ιδιαίτερα των παιδιών της Βήσσανης, γιορτάσαμε όλες τις βλάχικη στολή και ανήμερα τα Πωγωνίσις, όπως τα φορούσαν οι γιαγιάδες μας, όμορφα φακιολισμένα.

εκδηλώσεις που οργάνωσαν οι φορείς της Βήσσανης. Σημειώνουμε ότι το 20ήμερο του Αυγούστου υπήρξε στο χωριό μας το αδιαχώρητο. Οι θείες λειτουργίες στα εοξωκλήσια μας, με κορυφαίο το Μέγα εσπερινό την παραμονή το απόγευμα στην Ιερά Μονή ΑΒΕΛ όπως κάθε χρό-

Το πανηγύρι μας, όπως πάντα, λαμπρό. Τα κορίτσια μας ντυμένα την παραμονή 14 Αυγούστου τη σύγχρονη νο συγκεντρώνει πλήθος προσκυνητών και γίνεται η μεγάλη αρτοκλασία απο την (Συνέχεια στη σελίδα 5)

4ο Παμπωγωνισιακό Αντάμωμα

Η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων και Ενώσεων Πωγωνίου με συνδιοργανωτές: Τον Δήμο Πωγωνίου, τον Δήμο Δρόπολης - Αργυροκάστρου και την Αδελφότητα Κερασσοβιτών Πωγωνίου οργάνωσαν στο Κεράσοβο Πωγωνίου την ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2025 το 4ο Παμπωγωνισιακό Συνέδριο υπό την αιγίδα του Περιφερειάρχη Ηπείρου.

Για τέταρτη χρονιά έγινε η Πολιτιστική Συνάντηση Πωγωνίου-Δερόπολης, μια εκδήλωση που ξεκίνησε με πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Ενώσεων και Αδελφοτήτων Πωγωνίου και των φορέων του χωριού Σχωριάδες του ξεκομμένου Πωγωνίου το έτος 2022.

Ήταν το πρώτο θαρραλέο βήμα για να πιστοποιηθεί ότι (Συνέχεια στη σελίδα 4)

Ο Δήμαρχός μας Κώστας Καψάλης.

Ο Δήμαρχος Δερόπολης - Πωγωνίου Δημήτρης Τόλης.

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Γρηγόρης Άρμπυρος.

Η πρόεδρος της Ένωσης Κερασσοβιτών Ελένη Παπά.

«ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ» ΣΤΗΝ Ι.Μ. ΒΕΛΛΑΣ

Μια βραδιά αφιερωμένη στη σιωπηλή παρουσία του Πετρολούκα

Στην Ιερά Μονή Βελλάς, τόπο ιερό και σιωπηλό, εκεί όπου ο χρόνος μοιάζει να στέκεται ανάμεσα σε μνήμη και προσευχή, πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 13 Αυγούστου μια βαθιά συγκινητική συναυλία-αφιέρωμα στον αείμνηστο Πετρολούκα Χαλκιά.

Η συναυλία από το Επίλεκτο Ηπειρωτικό Ensemble της Ιεράς Μητροπόλεως Ιωαννίνων, που τα τελευταία χρόνια έχει καθιερωθεί ως κορυφαία πολιτιστική εκδήλωση της περιοχής, έλαβε φέτος μια άλλη διάσταση – την απουσία του ανθρώπου που τη σημάδεψε με το κλαρίνο, την ψυχή και την αύρα του. Η απουσία του Πετρολούκα Χαλκιά ήταν φέτος εκκωφαντικά παρούσα. Κι όμως, μέσα από κάθε νότα, κάθε παύση, κάθε βλέμμα στραμμένο στον ουρανό, ένιωθε κανείς πως ήταν εκεί. Παρών. Όχι με το σώμα, αλλά με τον ήχο που άφησε πίσω του. Έναν ήχο που έγινε παράδοση, μνήμη και κληρονομιά.

Ως κληρονομιά άφησε πίσω του άξιο συνεχιστή του έργου του, τον εγγονό του Πέτρο Χαλκιά, που ακολουθώντας την επιθυμία του παππού του συνεχίζει την οικογενειακή παράδοση και το έργο του Πετρολούκα, συμμετέχοντας στην συναυλία θεσμό που πραγματοποιείται από την Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων και το Δήμο Πωγωνίου, με τη στήριξη του Δήμου Ιωαννίνων, ο οποίος αναγνωρίζοντας όχι μόνο την πολιτιστική αλλά και την εκπαιδευτική αξία του προγράμματος, βρίσκεται από φέτος στο πλευρό αυτής της σημαντικής προσπάθειας.

Το κοινό, που κατέκλυσε το χώρο της Μονής, παρακολούθησε με δέος και βαθιά συγκίνηση μια παράσταση που δεν ήταν απλώς μουσική: ήταν προσευχή, φόρος τιμής, ένας ψίθυρος προς τα παλιά και μια υπόσχεση για το μέλλον. Οι ήχοι του λαούτου, του κλαρίνου και της ανθρωπίνης φωνής, ταξίδεψαν ανάμεσα στα πέτρινα μονοπάτια της Ι.Μ. Βελλάς, κουβαλώντας το βάρος και το φως της ηπειρωτικής ψυχής.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ιωαννίνων κ.κ. **Μάξιμος** με λόγο βαθύ μίλησε για μία βραδιά μνημόσυνο, όχι στο θάνατο αλλά στη ζωή που έδωσε ο Πετρολούκας στη μουσική, περνώντας τη στις νέες γενιές. «Ο Πετρολούκας έδωσε ζωή στη μουσική και στην παράδοση μεταλαμπαδεύοντάς τη στις νέες γενιές και χαίρομαστε που σήμερα έχουμε κοντά μας την οικογενειακή συνέχεια με τον Πέτρο Χαλκιά» τόνισε. Παράλληλα ευχαρίστησε το Δήμο Πωγωνίου και ιδιαίτερα το Δήμαρχο κ. **Κωνσταντίνο Καψάλη** που από την πρώτη στιγμή στάθηκε αρωγός και υποστηρικτής της προσπάθειας, αναδεικνύοντας το διπλό της χαρακτήρα. Συγχρόνως ευχαρίστησε και το Δήμο Ιωαννίνων που αποτελεί νέο σύμμαχο στον σημαντικό αυτό θεσμό ανάδειξης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής της συναυλίας κ. **Βασίλης Κώστας**, εμφανώς συγκινημένος από την απουσία του Πετρολούκα, δήλωσε: «Η συγκεκριμένη συναυλία ήταν πάντα μαζί με τον Πετρολούκα. Απόψε, το κάναμε χωρίς αυτόν, αλλά όχι δίχως την παρουσία του, γιατί συνεχίζει να παραμένει ο πυρήνας αυτής της βραδιάς. Μαζί με τον **Πέτρο Χαλκιά**, τον **Κώστα Τζίμα** και μια ομάδα εξαιρετων μουσικών, προσπαθήσαμε να μην πούμε απλώς "αντίο", αλλά "συνεχίζουμε". Γιατί αυτό θα ήθελε: να συνεχίσουμε».

Να σημειωθεί ότι όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, δόθηκαν πέντε (5) υποτροφίες σε νέους μουσικούς για να συνεχίσουν στις σπουδές τους στο Berklee College of Music, κάνοντας το όνειρό τους πραγματικότητα.

Η συναυλία έκλεισε με δυνατό χειροκρότημα. Όπως ταιριάζει σε αυτόν που μίλησε με τη μουσική περισσότερο από όσο κάποιοι μιλούν με τις λέξεις.

Ιστορική Έκθεση Φωτογραφίας Γιώργου Πανταζίδη

Ο Πρωτοπόρος Φωτογράφος του Πωγωνίου (Βήσσανη 1863-1941)

Διοργάνωση Vassilis Lappas-Classis63.com

Η έκθεση που φιλοξενήθηκε, στον ανακαινισμένο χώρο του πρώ-

φους της Ηπείρου, ο οποίος μέσα από το έργο του διέσωσε την ιστορική, κοινωνική

και πολιτισμική ταυτότητα της εποχής του. Παρουσία απογόνου του πρωτοπόρου φωτογράφου (Συνέχεια στη σελίδα 3)

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Το Σάββατο 19 Ιουλίου 2025 στον Ιερό Ναό Αγίου Κοσμά στην Μεταμόρφωση Ιωαννίνων έγινε η βάπτισμα του γιου των φίλων **Ευθυμίου Μπούσια** και **Βικτωρίας Μπούσια - Χατζάκου**.

Ο Νόνος **Κανέλλης Ιωάννης** ονόμασε το νεοφώτιστο Αλέξανδρο.

Η Αδελφότητα στους γονείς Ευθύμιο και Βικτωρία, στους παππούδες και γιαγιάδες Χριστόφορο & Θεοδώρα Μπούσια και Ηλία & Βασιλική Χατζάκου ευχόμεθα να τους ζήσει, να ευτυχίσει και να τον καμαρώσουν και γαμπρό.

ΓΑΜΟΙ

Στον Ιερό Ναό Αγίου Κοσμά του Αιτωλού στην Μεταμόρφωση Ιωαννίνων έγιναν οι γάμοι του Βησσανιώτη Ευθυμίου Μπούσια και της τυχερής και ωραίας νέφης Βικτωρίας Χατζάκου.

Ο Ευθύμιος είναι γιός του δικού μας Χριστόφορου Μπούσια και της Θεοδώρας. Η Βικτωρία είναι κόρη του Ηλία και της Βασιλικής Χατζάκου.

Σε μια ωραία τελετή, παρουσία ενός μεγάλου πλήθους καλεσμένων, συγγενών και φίλων του ζευγαριού και των γονιών τους διεξήχθη το Μυστήριο και όλοι ευχθήκαν στο νεαρό ζευγάρι, στους γονείς τους και στον κομπάρσο τους Ιωάννη Κανέλλη να ζήσουν και να ευτυχίσουν.

Μετά το πέρας της τελετής έγινε στο πολυτελές κέντρο της πρώτης "Χήτος" πλούσια δεξίωση και γλέντι μέχρι τις πρωινές ώρες.

Η Αδελφότητα εύχεται στους νεόνυμφους να είναι υγιείς και πάντα ευτυχισμένοι, στους δε γονείς τους να τους καμαρώνουν και να τους βλέπουν πάντα χαρούμενους.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Έφυγε από τη ζωή η Βησσανιώτισσα **Χρυσάνθη Δρηβαλιάρη** το γένος Βέη. Με τον αξεχάστο σύζυγό της Στάθη απέκτησαν μια κόρη και ήταν μια καλή και φιλόστοργη μητέρα. Ήταν πάντα κοντά στην Αδελφότητά μας και δεν παρέλειπε ποτέ την συνδρομή της.

Η Εξόδιος ακολουθία έγινε στην Αθήνα και η ταφή της στο κοιμητήριο Ζωγράφου. Πολλοί συγγενείς και φίλοι την αποχαιρέτησαν και της είπαν το ύστατο αντίο.

Η Αδελφότητα εκφράζει τα ειλικρινή συλλυπητήρια στην κόρη της Κατερίνα, στον εγγονό της Γιάννη, στην αδελφή της Αλεξάνδρα Κουτά και στους άλλους συγγενείς της. Ας είναι ελαφρύ το χόμα της Αττικής γης που την σκεπάζει.

Έφυγε από τη ζωή εντελώς ξαφνικά ο συγχωριανός και φίλος μας **Χαρίσης Ζυγούνας** (η Αδελφότητα συνεργάστηκε μαζί του στον Ξενονα), γιός του αξεχάστου Θωμά Ζυγούνα και της Ναυσικάς. Ο χαμός του έπεσε σαν κεραυνός στην κοινωνία της Βήσσανης, γιατί ο φίλος Χαρίσης ήταν πριν λίγες ώρες μαζί με τους φίλους του στην πλατεία της εκκλησίας και στα καφενεία του χωριού, ακόμα δεν μπορούμε να το πιστέψουμε αυτό το γεγονός καλοκαιρικά. Με τη σύζυγό του Μαρίνα, κόρη του φίλου Ζήκου Νάνη έκαναν μια ωραία Βησσανιώτικη οικογένεια και απέκτησαν παιδιά και εγγόνια. Η Εξόδιος Ακολουθία έγινε από τον Αη-Νικόλα μαζ τον οποίον υπηρέτησε επιτυχώς επί σειράν ετών ως επιτρόπος. Η εκκλησία κατέστη από κόσμο αφού όλο το χωριό παραβρέθηκε και τον αποχαιρέτησε.

Επικήδειους λόγους εκφώνησαν: Εκ μέρους της Εκκλη-

σιαστικής Επιτροπής ο κ. Βασίλης Τόπουλος και εκ μέρους της οικογένειας ο κ. Αλέξης Χρονόπουλος ο οποίος είπε τα παρακάτω:

«*Αγαπημένε μου φίλε Χαρίση, Η είδηση του ξαφνικού και απροσδόκητου θανάτου σου μας αιφνιδίασε και σκόρπισε ανείπωτη θλίψη, στεναχώρια, λύπη, πένθος στην οικογένειά σου και στους φίλους σου. Σήμερα μαζευτήκαμε όλοι στην εκκλησία για να σου απευθύνουμε το τελευταίο αντίο, το ύστατο χαιρετίσμα. Είμαι σίγουρος πως πολλές εκατοντάδες άνθρωποι από πολλά μέρη της Ελλάδος που σε γνώρισαν θα ήθελαν, θα είχαν την επιθυμία να είναι εδώ σήμερα να σε αποχαιρέτησουν, να προσκυνήσουν τη σωρό σου να βάλουν ένα λουλούδι, νεακομυτήσουν το φέρετρό και να σε ευχαριστήσουν για την ανεκτίμητη προσφορά σου. Οι συνθήκες που επικρατούν σήμερα δεν τους το επιτρέπουν. Νοερά η σκέψη, το βλέμμα αυτών των ανθρώπων είναι ανάμεσα μας, κοντά σου, δίπλα σου, κοιτάζοντάς τη γαλήνια ήρεμη μορφή σου.*

Σε μένα έλαχε ο κλήρος να σε αποχαιρέτησω, να πω λίγα λόγια καρδιάς εκ μέρους όλων. Λόγια που μου φτιάχνουν έναν κόμπο στο λαιμό μου και δυσκολεύονται να βγούν. Βέβαια θα προσπαθήσω να εκφωνήσω αυτό τον λόγο που θα περιγράφει την έντονη προσωπικότητά σου. Όσα όμως και όποια λόγια και να ταυριάζω, θα σε αδικήσουν, κρίνεται λοιπόν με επείκεια.

Αγαπητοί συγγενείς και φίλοι, ο Χαρίσης ήταν αξίος άνθρωπος, η απώλειά του θα είναι δυσαναπλήρωτη καθοριστική για το παρόν και το μέλλον της μικρής μας κοινωνίας. Σήμερα χάσαμε έναν σπουδαίο άνθρωπο, έναν άνθρωπο δημιουργικό που το μέγεθος του δεν μετριέται, το κενό που αφήνει είναι μεγάλο και θα ληφθεί από την οικογένειά του και από όλους μας.

Ο Χαρίσης γεννήθηκε σ' αυτό το όμορφο χωριό τη Βήσσανη και από εδώ έφυγε στο εξωτερικό. Δούλεψε σκληρά σε πολλούς τομείς και τα κατάφερε γιατί ήταν άνθρωπος της πράξης, προσηλυτικός στη σκέψη, με μοναδικό χάρισμα να εμπνέει να καθοδηγεί και να ανοίγει καινούργιους δρόμους. Επειτα από αρκετά χρόνια επέστρεψε στην πατρίδα δημιουργώντας και πετυχαίνοντας στους στόχους που είχε επιλέξει. Η θεώρησή του για τη ζωή συμπυκνώνεται στις παρακάτω δικές του φράσεις. Στη ζωή είμαστε όλοι περαστικοί και ξεκινώντας από αυτή την παραδοχή αναρωτιόμαστε τι είναι ο άνθρωπος και για τη διαφορά του με τα άλλα όντα της φύσης. Η διαφορά οφείλεται στα έργα και στις αναμνήσεις που αφήνει στο πέρασμά του.

Το δικό σου πέρασμα αγαπημένε μου Χαρίση διακρίνεται από τιμότητα, ανεξάντλητη δημιουργικότητα, ευθυκρισία, καθαρή και κρυσθαλλή σκέψη αλλά και δοτικότητα χωρίς όρια.

Ήσουν άριστος οικογενειάρχης και με την αγαπημένη σου Μαρίνα αποχτήσατε δύο υπέροχα παιδιά τον Θωμά και τη Ναυσικά και στη συνέχεια εγγόνια. Στα παιδιά σου έδωσες τα καλύτερα δυνατόν εφόδια για την ζωή τους, τους εύχομαι δύναμη και κουράγιο. Αγαπημένε μου Χαρίση είχα την τύχη να με τιμήσεις με τη φιλία σου και να με κάνεις κοινωνό των σκέψεων σου. Αποχαιρέτούμε σήμερα έναν υπέροχο άνθρωπο, πίνουμε μαζί του το τελευταίο κοπάρι της λύπης και του ευχόμεστε ΚΑΛΟ ΤΑΞΕΙΔΙ και το χόμα που θα τον υποδεχτεί να είναι ελαφρύ.

ΚΑΛΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΦΙΛΕ ΜΟΥ».

Η Αδελφότητα εκφράζει τα πιο ειλικρινή συλλυπητήρια στην μάνα του Ναυσικά, στην σύζυγό του Μαρίνα, στα παιδιά και εγγόνια του, στον φίλο πεθερό του Ζήκο Νάνη και στους λοιπούς συγγενείς. Είθε ο Άγιος Θεός να απαλύνει τον πόνο τους.

Αντίο φίλε Χαρίση, καλό Παράδεισο.

Έφυγε από τη ζωή η Βησσανιώτισσα **Μαρία Τσάση** το γένος Τηλέμαχου **Στούπη**, κόρη των αξεχάστων Λεωνίδα Τσάση και Ανθούλας Τσάση - Στούπη. Ο χαμός της έγινε στην Αθήνα όπου μόλιμα κατοικούσε και στο Κοιμητήριο Χολαργού εψάλλει η επιμνημόσυνη δέηση και οι συγγενείς και φίλοι την αποχαιρέτησαν. Η Αδελφότητα εκφράζει τα ειλικρινή συλλυπητήρια στην αδελφή της Χαρούλα Τσάση - Τζιάκου και στον γαμπρό της Αριστοτέλη Τζιάκο, στ' ανήψια της, στα ετερόδελφια της και στους άλλους συγγενείς της.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα της Αττικής γης που την σκεπάζει. Καλό ταξίδι Μαρία.

Έφυγε από τη ζωή η **Ρούλα Μπούσια** σύζυγος του αξεχάστου φίλου μας Βασίλη Μπούσια. Μια καλή και αξιόλογη νέφη Βησσανιώτισσα που έχαιρε της εκτίμησης όλων των Βησσανιωτών. Μαζί με τον σύζυγό της Βασίλη απέκτησαν μία κόρη και την εγγονιά τους. Η κόρη Ελεωνόρα πιστή στο χωριό μας κάθε καλοκαίρι βρίσκονταν μαζί με τον σύζυγό της στο χωριό μας, αλλά και πολλές φορές όταν οι δουλειές τους το επέτρεπαν. Η κηδεία και η ταφή έγινε παρουσία συγγενών και πολλών φίλων.

Η Αδελφότητα εκφράζει τα ειλικρινή συλλυπητήρια στην κόρη, στον γαμπρό, στην εγγονή και στους άλλους συγγενείς της. Ας είναι ελαφρύ το χόμα που την σκεπάζει. Η μνήμη της αιωνία.

Στη Γερμανία άφησε την τελευταία του πνοή ο φίλος και συμμαθητής στο Σχολείο μας ο **Χρήστος Νίττας** γιός του Βασίλη και της Κωνσταντίνης Νίττα. Ήταν ένα καλό παιδί και άριστος μαθητής στο Σχολείο μας, εργατικός και ευγενής. Ακολούθησε και αυτός τον δρόμο της ξενιτιάς και βρέθηκε στη Γερμανία όπως και άλλοι συγχωριανοί μας. Γνώρισε την σύζυγό του Σωτηρία και μαζί απέκτησαν δυο κόρες. Η επιθυμία του ήταν να ταφεί στον Αη-Γιώργη μας και έτσι οι αγαπημένοι τον έφεραν στη Βήσσανη όπου την Εξόδιο Ακολουθία παρακολούθησαν πολλοί Βησσανιώτες φίλοι και συγγενείς και από τα άλλα χωριά. Τώρα αναπαύεται στον Αη-Γιώργη μας.

Η Αδελφότητα για τον φίλο Χρήστο εκφράζει τα πιο ειλικρινή συλλυπητήρια στην σύζυγό του, στις κόρες του Βασιλική και Κωνσταντίνα, στην αδελφή του Αναστασία, τα ετερόδελφια του και στους άλλους συγγενείς του. Καλό ταξίδι φίλε Χρήστο, θα σε θυμόμαστε πάντα.

Έφυγε απ' τη ζωή στην Αθήνα ο φίλος **Ηλίας Μπίσιος**, ένας καλός, εργατικός και σωστός επιχειρηματίας. Ο Ηλίας μαζί με την σύντροφο του Δημήτρα απέκτησαν δυο παιδιά, μεταξύ των οποίων τον φίλο μας Σπύρο.

Ο θάνατός του λύπησε όλους τους συγγενείς του, τους φίλους του και όλους τους Βησσανιώτες. Μεγαλώσαμε στη Βήσσανη ζήτησε να ταφεί στο χωριό μας. Έτσι, στο χωριό μας και στον Αη-Νικόλα μας έγινε η Εξόδιος Ακολουθία πάνδημη και όλοι τον αποχαιρέτησαν και του ευχθήκαμε καλό Παράδεισο, για να αναπαυθεί στον Αη-Γιώργη μας.

Στην οικογένειά του, στ' αδελφία του, στις αδελφές του τα εγγόνια του και στους άλλους συγγενείς του εκφράζουμε τα ειλικρινή συλλυπητήρια. Να τον θυμούνται πάντα και ο Άγιος Θεός να τον κατατάξει μετά των Δικαίων. Καλό ταξίδι φίλε Ηλία.

Έφυγε απ' τη ζωή ο Μανώλης Παπαγεωργίου σύζυγος της Αρετής Ντάουλα - Παπαγεωργίου. Ο αγαπητός σε όλους Μανώλης ήταν ένας

καλός και αγαθός άνθρωπος, με την κλασική έννοια, ο οποίος είχε μόνο φίλους, άκακος και ευγενής. Είχαμε την χαρά να τον γνωρίζουμε και μας έκανε εντύπωση.

Η Εξόδιος Ακολουθία έγινε στο χωριό της καταγωγής του, στο Ασβεστοχώρι Ιωαννίνων, όπου τον αποχαιρέτησαν αρκετοί Βησσανιώτες, συγγενείς και φίλοι της Αρετής και πολλοί συγχωριανοί του.

Στον φίλο Μανώλη, που έφυγε ήσυχਾ τις παραμονές του 15Αύγουστου, εκφράζουμε τα ειλικρινή συλλυπητήρια στην σύζυγό του Αρετή, στα παιδιά του Θανάση και Κατερίνα και στους άλλους συγγενείς του. Καλό ταξίδι Μανώλη, θα σε θυμόμαστε πάντα.

Έφυγε απ' τη ζωή ο φίλος μας και φίλος όλων των Βησσανιωτών **Στέλιος Φίλης**, γιός των αξεχάστων Βαλεντίνου και Περεσφόνης Φίλη. Οι γονείς του του είχαν εμψυχήσει την αγάπη για το χωριό μας.

Η απώλεια του Στέλιου ήταν βαρύ πλήγμα για το χωριό μας. Ο Στέλιος κατατάσσεται σε εκείνους τους Βησσανιώτες που είχαν υπερβολική αγάπη για το χωριό μας και με μεγάλη προσφορά. Ο κεντρικός φωτισμός, οι πλατείες Ηρώου και Εκκλησίας κάνουν το χωριό μας ξεχωριστό χάρις στην προσφορά του Στέλιου. Με τη δική του συμμετοχή πρόσφερε πάντα στον καλωπιό του χωριού μας. Η Βήσσανη στερήθηκε έναν Βησσανιόταρο που διαρκώς βρισκόταν στη Βήσσανη με την πολυμελή οικογένειά του και τους αγαπημένους του.

Ο θάνατός του προήλθε από ανακοπή, επανήλθε στη ζωή και πάλεψε ηρωικά να ανακάμψει. Δυστυχώς μετά από πολυήμερο αγώνα τελικά υπέκυψε. Στο πλευρό του είχε την ανελλιπή συμπαράσταση της συζύγου του Αμαλίας, των παιδιών του, Βαλεντίνου και Σοφίας, την αγαπημένη του αδελφή και του συζύγου της Φάνη και όλων των αγαπημένων του.

Η Εξόδιος Ακολουθία έγινε στην εκκλησία της γειτονιάς του πάνδημη και ετάφη στην αγαπημένη του πόλη την Θεσσαλονίκη. Μεγάλη ήταν η συμμετοχή της παροικίας των Βησσανιωτών της συμπρωτεύουσας. Αρκετοί συγχωριανοί και φίλοι του ταξίδευσαν από την Βήσσανη και την Αθήνα στην Θεσσαλονίκη για να τον αποχαιρέτησουν. Εκεί ο πρόεδρος της Αδελφότητας Γρηγόρης Αρμπέρης εκφωνήσε τον επικηδείο, επισημάνοντας τις αρετές του, εκθείαζοντας το ήθος, την προσωπικότητα, το κοινωνικό έργο του, την προσφορά του στο χωριό, καθώς και την διαρκή και έμπρακτη στήριξη στην Αδελφότητα, όπως έκανε και ο αείμνηστος πατέρας του Βαλεντίνος.

Η Αδελφότητα στην σύζυγό του Αμαλία, στα παιδιά του Βαλεντίνο και Σοφία, στον γαμπρό του, στα εγγόνια του, στην αδελφή του Λένα, στον γαμπρό του Φάνη Γεωργιάδη, στ' ανήψια του και στους άλλους συγγενείς του εκφράζει και από τη θέση αυτή τα ειλικρινή συλλυπητήρια.

Αγαπημένε μας Στέλιο καλό ταξίδι, σίγουρα μας λείπεις γι' αυτό δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Ο Άγιος Θεός ας δώσει δύναμη και παρηγορία στους αγαπημένους σου, και να απαλύνει τον πόνο τους. Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ.

Έφυγε απ' τη ζωή ο Βησσανιώτικης καταγωγής **Γιάννης Σιώμος**, εγγονός του Βησσανιώτη Ντίνου Δέση και της Αγαθής Δέση το γένος Νικολάου Βασιάδη.

Ο Γιάννης με την σύζυγό του Βάσω είχαν μια ωραία οικογένεια που συμμετείχε στις εκδηλώσεις της Βησσανιώτικης παροικίας της Θεσσαλονίκης γι' αυτό στην

Εξόδιο Ακολουθία που έγινε στη Θεσσαλονίκη παραβρέθηκαν, εκτός των άλλων, πολλοί συγχωριανοί μας.

Η Αδελφότητα για το μέλος της, Γιάννη Σιώμο απευθύνει τα ειλικρινή συλλυπητήρια της στην σύζυγό του Βάσω, στους γιούς του και στους λοιπούς συγγενείς του. Να τον θυμούνται πάντα και να είναι η μνήμη του αιωνία.

ΔΩΡΕΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗ

Είς μνήμην της αξεχάστης φίλης της οικογένειάς τους **Ανθούλας Δάμα - Μαυτέζου** η **Κούλα Σακελλάρου** και ο σύζυγός της **Γιάννης Τσαγκούλης** μας απέστειλαν 50 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην των ποθυγαπημένων και αξεχάστων γονέων του **Γεωργίου και Μαρίας Μπούσια** ο γιός τους **Σωτήρης Μπούσια** μας κατέθεσε 50 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην της αξεχάστης ετερόδελφης του **Αγγελικής Τριάντου Μπούσια** ο ετερόδελφός της **Σωτήρης Μπούσιας** μας κατέθεσε 50 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην των αγαπημένων και αξεχάστων γονέων της **Γεωργίου και Ελένης Στάθη**, του συζύγου **Ορέστη Σιδηρή** και της ετερόδελφης της **Βασιλικής Στάθη** η **Όλγα Σιδηρή - Στάθη** μας κατέθεσε 100 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην των ποθυγαπημένων γονέων της **Χαριτιάδου και Ελένης Στάθη** και του αδελφού της **Νικόλαου η Τασούλα Στάθη** μας κατέθεσε 100 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην του αξεχάστου ετερόδελφου του **Στέλιου Φίλη** η οικογένεια του **Γρηγορίου Αρμπέρου** μας κατέθεσε 50 Ευρώ, αντί στεφάνου, υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην του αξεχάστου ετερόδελφου του **Στέλιου Φίλη** η οικογένεια του **Γρηγορίου Αρμπέρου** μας κατέθεσε 50 Ευρώ, αντί στεφάνου, υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην του αξεχάστου φίλου και συγχωριανού **Στέλιου Φίλη** η **Αρεξάνδρα Παπαγεωργίου - Βενετοπούλου** μας κατέθεσε 30 Ευρώ, αντί στεφάνου, υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην της αξεχάστης **Φεβρωνίας Τσούλου η Ελευθερία Βαθαβάνη** μας κατέθεσε 50 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην του ποθυγαπημένου του θείου **Στέλιου Φίλη** ο ανηψιός του **Κωνσταντίνος Θ. Γεωργιάδης** μας απέστειλε 20 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην του ποθυγαπημένου του θείου **Στέλιου Φίλη** ο ανηψιός του **Δημήτριος Θ. Γεωργιάδης** μας απέστειλε 20 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην του ποθυγαπημένου του αδελφού **Στέλιου Φίλη** ο **Θεοφάνης** και η **Λένα Γεωργιάδου - Φίλη** μας απέστειλαν 40 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην του ποθυγαπημένου τους συμπεθέρου **Στέλιου Φίλη** η οικογένεια του **Εμμανουήλ Μπελημπούδα** μας κατέθεσε 100 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

Είς μνήμην του ποθυγαπημένου τους ανηψιού **Στέλιου Φίλη** η οικογένεια του **Κωνσταντίνου Ζήκα** μας κατέθεσε 100 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΑ ΑΕΙ

Σας γνωρίζουμε ότι μέχρι στιγμής έχουμε μάθει για τις επιτυχίες των παιδιών από την Βήσσανη.

Οι εγγονίες του φίλου συγχωριανού Λουκά Παπαλουκά: α) η **Ελένη Παπαλουκά**, κόρη του Παιδιάτρου Αθανασίου Παπαλουκά, πέτυχε μεταξύ των πρώτων στην Ιατρική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, β) η **Καλλιόπη (Κάλλη) Παπαλουκά**, κόρη του Κωνσταντίνου Παπαλουκά Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, πέτυχε στην Οδοντιατρική Σχολή του ιδίου Πανεπιστημίου.

Θερμά συγχαρητήρια στις ετερόδελφους και τους γονείς τους διακεκριμένους επιστήμονες. Ευχόμεθα ιδιαίτερα στον παππού Λουκά και στη γιαγιά Πόπη Παπαλουκά να τους βλέπουν υγιείς και να διατρέπουν.

Η συγχωριανή μας **Δημήτρα Μάκη**, κόρη της Βαρβάρας Γκόστη και του Κωνσταντίνου Μάκη εισήχθη στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Παιδαγωγικό Τμήμα.

Στην Δημήτρα, στους γονείς της και ιδιαίτερα στους παππούδες Βασίλη Μάκη και Δημήτρη Γκόστη και στις γιαγιάδες Ελευθερία και Αικατερίνη απευθύνουμε τα συγχαρητήριά μας και ευχόμεθα σε όλους υγεία και πάντα να την καμαρώνουν.

Επίσης η **Βασιλική Τζόγκα** κόρη του Νίκου Τζόγκα και της Νικολέτας ενεγράφη στην Ιατρική Σχολή του Αμερικανικού Παν/μίου Πίλσεν Τσέχιας.

Ευχόμεθα καλή διαμονή και καλή αποφοίτηση. Ο παππούς Απόστολος και η γιαγιά Βασιλική να την καμαρώνουν.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Η συγχωριανή μας **Ρόζινα - Μαργαρίτα Φαρούγια**, κόρη του αξεχάστου **Μάριου Φαρούγια** και της **Αφροδίτης Τζόβα - Φαρούγια** και εγγονιά των αείμνηστων **Γεωργίου και Ανθούλας Τζόβα** αποφοίτησε από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Τμήμα Εικαστικής Εφαρμοσμένων Τεχνών, λαμβάνοντας το πτυχίο της με τον βαθμό Άριστα.

Στην Ρόζυ μας η Αδελφότητά μας απευθύνει τα θερμά της συγχαρητήρια. Στη μαμά της Αφροδίτη, που τόσο την βοήθησε στις σπουδές της ευχόμεθα να έχει υγεία και να χαίρεται με τις επιτυχίες της κόρης της.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

ΚΑΣΤΑΝΗ ΕΡΑΣΜΙΑ, Ιωάννινα.....	55
ΣΤΕΦΟΣ ΧΡ. ΣΩΤΗΡΗΣ, Ιωάννινα.....	20
ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ ΛΟΥΚΑΣ, Ιωάννινα.....	50
ΓΚΟΡΙΤΣΑ ΑΠ. ΧΑΡΑ, Ιωάννινα.....	50
ΜΟΥΚΑ ΙΣΜΗΝΗ, Ιωάννινα.....	50
ΣΑΡΑΤΣΗΣ ΣΠΥΡΟΣ, Ιωάννινα.....	40
ΚΕΡΤΣΟΥ ΔΩΡΑ, Ιωάννινα.....	50
ΤΖΟΥΚΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ & ΦΑΙΔΡΑ, Ιωάννινα.....	50
ΚΟΥΡΟΥ ΜΠΑΣΙΩΥ ΚΟΥΛΑ, Αθήνα.....	50
ΜΕΤΖΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, Αθήνα.....	100
ΠΑΠΑΓΙΩΑΝΝΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ, Αθήνα.....	50
ΠΑΠΑΓΙΩΑΝΝΟΥ ΣΠΥΡΟΣ, Αθήνα.....	50
ΚΡΟΓΚΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, Αθήνα.....	50
ΖΥΓΟΥΝΑ ΑΠ. ΔΕΣΠΟΙΝΑ, Αθήνα.....	30
ΝΤΟΝΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, Αθήνα.....	30
ΔΑΜΠΑ ΕΛΕΝΗ, Πάτρα.....	40
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΓΚΕΡΧΑΡΤ ΔΗΜΗΤΡΑ.....	40
ΚΟΡΙΤΣΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Καναδάς.....	Δολ. Καν. 50
ΕΞΑΡΧΟΥ ΜΑΧΗ & ΚΩΝ/ΝΟΣ, Ιωάννινα.....	50
ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΗ ΤΕΤΑ, Θεσσαλονίκη.....	20
ΒΑΛΑΒΑΝΗ ΛΙΤΣΑ, Αθήνα.....	50
ΚΩΣΤΑΣ Ι. ΚΩΣΤΑΣ, Βήσσανη.....	20
ΑΛΕΞΑΚΗ - ΟΝΟΦΡΩΙΟΥ ΜΑΡΩ, Αθήνα.....	50
ΓΚΟΥΝΤΗ - ΒΟΥΛΙΚΗ ΕΛΕΝΗ, ΗΠΑ.....	50
ΜΑΝΟΥΣΗΣ-ΝΙΚΟΛΑΟΣ- ΕΙΡΗΝΗ.....	50
ΜΠΟΥΣΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ.....	50
ΤΣΑΜΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Ιωάννινα.....	20
ΠΟΤΣΗ ΜΑΡΙΑ, Γερμανία.....	30
ΠΟΤΣΗ ΝΙΚ. ΑΝΘΟΥΛΑ, Γερμανία.....	30
Παρακαλούμε τους συνδρομητές της εφημερίδας, που δεν αναγράφεται το όνομά τους με το ακριβές ποσό που εισέφεραν για την Αδελφότητα, να επικονώνουν με τον ταμια Ελευθέριο Δάλμα στα τηλ.: 210 6217680 και 6972325666.	

Ο λογαριασμός της Αδελφότητας Βησσανιωτών στην Εθνική Τράπεζα είναι: **GR670110167000016700933191**. Όσοι έχουν λογαριασμό στην Εθνική: **16700933191**.

Ιστορική Έκθεση Φωτογραφίας Γιώργου Πανταζίδη

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

Γιώργου Πανταζίδη, πραγματοποιήθηκαν την Κυριακή 11 Μαΐου τα εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας, αφιερωμένη στον μεγάλο Πωγωνίο καλλιτέχνη. Ανάμεσα στους πέτρινους τοίχους του εμβληματικού αυτού κτιρίου, που ψιθυρίζουν ιστορίες περασμένων αιώνων, η φωτογραφική ματιά του Γιώργου Πανταζίδη άνοιξε ένα παράθυρο σε μια άλλη εποχή, εκεί όπου η μνήμη γίνεται φως και η στιγμή αιωνιότητα.

Για έναν καλλιτέχνη που κατάφερε να αιχμαλωτίσει όχι μόνο τα πρόσωπα, αλλά και την ψυχή του τόπου μας, έκανε λόγο στον χαιρετισμό του ο Δήμαρχος Πωγωνίου κ. Κωνσταντίνος Καψάλης, τονίζοντας ότι η έκθεση δεν στεγάζεται απλώς σ' έναν ιστορικό χώρο, αλλά συνομιλεί μαζί του, τον ζωντανεύει και τον γεμίζει με το παρόν μιας τέχνης που όπως και η πέτρα, αντέχει, έτσι κι αυτή μαρτυρεί και στέκει.

Το έργο του Γιώργου Πανταζίδη, αποτελεί πολύτιμο τεκμήριο της πολιτισμικής και κοινωνικής ταυτότητας της περιοχής μας, στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου αιώνα.

Μέσα από τον φακό του βλέπουμε την καθημερινότητα, τις γιορτές, τα ήθη και τα πρόσωπα του Πωγωνίου να ζωντανεύουν μ' έναν τρόπο άμεσο και διαχρονικό. Η σημερινή έκθεση, στον ιστορικό χώρο του Αρρεναγωγείου - Παρθεναγωγείου Δελβινάκιου, αποτελεί φόρο τιμής σ' έναν άνθρωπο με το έργο του συνέβαλε καθοριστικά στη διατήρηση της συλλογικής μας μνήμης.

Ταυτόχρονα αποτελεί και ένα κάλεσμα σε όλους μας ν' αναστοχαστούμε τη σημασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και την ανάγκη να τη διαφυλάξουμε και να την αναδείξουμε.

«Το Πωγωνί έχει τη δική του ξεχωριστή θέση στον χάρτη του πολιτισμού και οφείλουμε να συνεχίσουμε να την ενισχύουμε με δράσεις σαν τη σημερινή» τόνισε ο κ. Καψάλης.

Στη σπουδαία καλλιτεχνική πορεία του Γιώργου Πανταζίδη αναφέρθηκε και ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Ενώσεων Επαρχίας Πωγωνίου κ. Γρηγόριος Αρμπιρος, ενώ ο υπεύθυνος της διοργάνωσης κ. Βασίλειος Λάππας υπογράμμισε τη σημασία της έκθεσης, ως σημείο αναφοράς για την πολιτιστική ανάδειξη της περιοχής.

Ιδιαίτερα συγκινημένος εμφανίστηκε ο απόγονος του πρωτοπόρου φωτογράφου κ. Αλεξάνδρου Πανταζίδη, ο οποίος ευχαρίστησε τους διοργανωτές και το κοινό για την εξαιρετική διοργάνωση. Στον κ. Πανταζίδη προσφέρθηκε συμβολικά το βιβλίο του κ. Κωστούλα, που είναι αφιερωμένο στο έργο του σπουδαίου φωτογράφου, ως αναγνώριση της συμβολής της οικογένειας στη διατήρηση του αρχείου.

Συνεχίστηκε την ξενάγηση στον χώρο, με γλυκούς παραδοσιακούς ήχους από το κλαρίνο του Γιάννη Χαλδούπη, φίλου και συνεργάτη, με τον οποίο μας δίνει ένα κοινό όραμα, να κρατήσουμε ζωντανή την ιστορία, τον Πολιτισμό, τα Έθη και Έθιμα του τόπου μας και να προβάλλουμε την ομορφιά που κρύβει το Πωγωνί.

Ευχαριστούμε την κυρία Λευκοθέα Μάγκου-Ζαχάρη, Πρόεδρο του πολιτιστικού Συλλόγου Δελβινάκιου και υπεύθυνη του Λαογραφικού Μουσείου ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΤΣΕΛΗΣ, που από την πρώτη στιγμή αγάλισσε την πρότασή μας, με αγάπη και την στήριξε, ντύνοντας με ιδιαίτερη επιμέλεια τα κορίτσια Κωνσταντίνια Μάνζου και Δέσποινα Βοδινού με παραδοσιακές Πωγωνίσιες στολές. Τα κορίτσια υποδέχονταν τους επισκέπτες, πλήρως εναρμονισμένα με το χώρο και τον θέμα της έκθεσης, γεμίζοντας τον ιστορικό αυτό χώρο με νιάτα και Πωγωνίσιες ομορφιά. Η έκθεση αποτέλεσε μια μοναδική ευκαιρία για τους επισκέπτες να έρθουν σε επαφή με την ιστορική φωτογραφία και την τοπική μας ταυτότητα, σ' έναν χώρο υψηλής αισθητικής και ιστορικής αξίας. Αυτό έγινε το έναυσμα για να συνεχίσουμε την προσπάθειά μας να προβάλλουμε την ιστορία μας και τον Πολιτισμό του τόπου μας.

Βασίλης Λάππας

Βασίλης Λάππας
classic63.com Ταξίδι-τέχνη-Πολιτισμός
Φωτογραφία Σκηνοθεσία
Παραγωγή Οπτικοακουστικών Πολυθεαμάτων
Για άμεση επικοινωνία 6956334092

ΟΙ ΠΥΓΟΛΑΜΠΙΔΕΣ (ΛΑΜΠΑΚΙΤΣΕΣ)

Ένα αξέχαστο φαντασμαγορικό θέαμα

Όσοι ζήσαμε τη ζωή του χωριού θα θυμόμαστε το φανταστικό θέαμα των πυγολαμπίδων τα βράδια του Ιουνίου που ξεσήκωνε τη φαντασία μας. Μικρά φώτα αναβόσβηναν στον αέρα σε κάθε κατεύθυνση κι ύστερα να σβήνουν και να χάνονται σε χαμηλά φυλλώματα. Τα παιδιά τις κυνηγούσαν με βουζάνθια (άνθη βουζιάς), τις έπιαναν στον αέρα και τις έβαζαν να «βγάλουν δεκάρες» ή τις έβαζαν σε κουτί και τις αμολούσαν στο σκοτεινό δωμάτιο να γεμίσει αυτό βεγγαλικά. Κανείς όμως δεν ήξερε πως αυτά τα μικροσκοπικά έντομα δημιουργούσαν τις φαντασμαγορικές νύχτες του Ιουνίου. Ήταν ένα βιολογικό φαινόμενο ή έκρυβαν κάτι περισσότερο;

Οι πυγολαμπίδες ή λαμπακίτσες όπως τις έλεγαν (μικρές λάμπες) είναι νυκτόβια σκαθάρια, της οικογένειας Λαμπυριδών με περίπου 2.000 είδη. Τρέφονται με νέκταρ, γύρη και αποτελούν στόχο πολλών θηρευτών (αράχνης, νυχτερίδες, σαύρες κ.ά). Με το φως (τη χημική βιοφωταύγεια) οι πυγολαμπίδες αποφεύγουν θηρευτές και προσελκύνουν συντρόφους. Το σώμα τους περιέχει λουσιμυοφανίνη, στεροειδές δύσσομο και απωθούν τους θηρευτές. Με το φως τους δηλώνουν ότι δεν είναι εύγεστη τροφή. Ένας ανάλογος «υποσηματικός» ή «προειδοποιητικός χρωματισμός» παρατηρείται σε πολύ δηλητηριώδη φίδια με φανταχτερά χρώματα.

Η «βιοφωταύγεια» παράγεται και σε προνύμφες πυγολαμπίδων. Όταν ένας θηρευτής πλησιάζει, οι προνύμφες στρέφουν προς αυτόν το προσέχον πίσω μέρος του σώματος που λάμπει. Έτσι το σκαθάρι βρίσκει την ευκαιρία δευτερολέπτων να απομακρυνθεί. Η «βιοφωταύγεια» είναι βιολογικό φαινόμενο, διαδεδομένο στο ζωικό βασίλειο, σε απλές ή σύν-

θετες μορφές ζωής. Αν και είναι εντυπωσιακό φαινόμενο δεν είναι γνωστό γιατί δεν είναι σύνηθες στην αστική μας καθημερινότητα.

Του Ιατρού ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΜΗΛΙΩΝΗ Δρ. Παν/μίου Αθηνών

Γενικά, οι χημικές αντιδράσεις απελευθερώνουν ενέργεια, συνοδό θερμότητα και μερικές φορές φως. Όμως στις πυγολαμπίδες δεν παράγεται θερμότητα για να μην υπερθερμαίνονται και πεθαίνουν. Το φως παράγεται σε ειδικά φωτογόνα όργανα,

να, αποτέλεσμα χημικής αντίδρασης της «λουσιφερίνης», Ca, τριφωσφορικής αδενοσίνης (ATP) με καταλύτη τη «λουσιφεράση». Οι χημικές ουσίες αντιδρούν με O₂ και από την οξειδωση παράγεται ένα πολύ ασταθές μόριο, η διάσπαση του οποίου παράγει φωτεινή ενέργεια. Η «λουσιφερίνη» είναι οργανική ουσία, το ATP ενεργειακή πηγή και το O₂ βρίσκεται πάντα στη βιολογία. Η «λουσιφεράση», ως ένζυμο, δεν συμμετέχει στην αντίδραση, αλλά τη βοηθάει. Χωρίς αυτό η αντίδραση θα γινόταν πολύ αργά και το φως θα ήταν λιγοστό. Το ένζυμο επιταχύνει την οξειδωση, παράγει έντονο φως και τελικά σβήνει.

Όμως οι πυγολαμπίδες δεν παράγουν μόνο φως, αλλά και το τροποποιούν. Κάθε

είδος έχει το δικό του μοτίβο σήματος, τη δική του γλώσσα επικοινωνίας με άλλο του ίδιου είδους. Ένα είδος μπορεί να παράγει ένα σήμα (λάμψη) κάθε φορά. Μια πυγολαμπίδα αναβοσβήνει ρυθμικά, άλλη παράγει 2 σύντομες λάμπες και μετά μία μεγάλη. Έτσι ενώ αρχικά εκπέμπει προειδοποιητικό φως αποφυγής για τους θηρευτές, στη συνέχεια προσαρμόζει το σήμα να προσελκύσει συντρόφους. Έτσι κάθε είδος συμπεριφέρεται και ανταποκρίνεται με το δικό του ξεχωριστό τρόπο.

Οι πυγολαμπίδες επιλέγουν το σήμα που ταιριάζει στο είδος. Το «ζευγάρισμα» με άλλο είδος είναι απαγορευτικό γιατί οι απόγονοι, αν επιβιώσουν, θα ήταν μειονεκτικοί. Επειδή ωριμάζουν σεξουαλικά τις 2 τελευταίες εβδομάδες της δήμενης ζωής τους, η «βιοφωταύγεια» σχεδιάζεται με κάθε λεπτομέρεια. Μόλις πλησιάσει ο κατάλληλος χρόνος, όλες στον αέρα έχουν μόνο 2 εβδομάδες να διαγωνιστούν την γενετική τους κληρονομιά. Περιθώρια χαλάρωσης για λίγο χρόνο δεν υπάρχουν. Γι αυτό ελέγχουν το χρόνο της έναρξης και του πέρατος της «βιοφωταύγειας» με το μυ μεταφοράς του O₂ στο φωτογόνο όργανο και παράγοντας μονοξειδίου αζώτου (NO), ουσία που επισπεύδει τη χημική διαδικασία παραγωγής της χημικής ενέργειας.

Μερικές φορές μπορεί να προκύψουν λάθη στη διαδικασία τα οποία όμως διορθώνονται ενεργοποιώντας ενσωματωμένο μηχανισμό ώστε η χημική αντίδραση να γίνει με σωστό ρυθμό, όχι πολύ γρήγορα για οικονομία ενέργειας, ούτε και πολύ αργά. Δηλαδή ο μηχανισμός ελέγχει τη χημεία της αντίδρασης για την παραγωγή λάμπης με προκαθορισμένη ένταση συχνότητας και αυτό είναι απίστευτο.

Πέρα από τη χρήση της «βιοφωταύγειας» για την αποφυγή θηρευτών και την προσέλκυση συντρόφων, υπάρχει και η λεγόμενη χαρακτηριστικά «μοιραία γυναίκα». Δηλαδή, όταν μια θήλυ πυγολαμπίδα προσελκύσει σύντροφο του είδους της με ένα σήμα πχ. 3 λάμπες και ξαφνικά το σήμα αλλάζει για άλλο είδος, τότε προσελκύει τις άρρηνες και τις τρώει. Στην ουσία συλλαβεί τα αμυντικά στεροειδή που βρίσκουν, τα χρησιμοποιούν και τα μεταβιβάζουν στους απογόνους. Επειδή αυτή είναι πιο τοξική από τα αδεξιμένα στεροειδή η «μοιραία γυναίκα» συνήθως καταλήγει σε στόμα θηρευτή.

Η «βιοφωταύγεια» χρειάστηκε τουλάχιστον 100 εκατομμύρια χρόνια να εξελιχθεί στο σημερινό επίπεδο. Οι επιστήμονες προβληματίζονται για πιθανές ανθρώπινες εφαρμογές. Ενδεικτικά, η πυγολαμπίδα μοιάζει με λαμπτήρα LED με διαφορά ότι αυτή χρησιμοποιεί χημικά μέσα αντί του ηλεκτρισμού. Αν και η συλλογή τους για παραγωγή φωτός είναι ανέφικτη, η χημεία της «λουσιφερίνης» ενέπνευσε νέες χρήσεις, ακόμα και σε ιατρικές εφαρμογές. Στη βιολογία βρίσκονται όλες οι πληροφορίες. Οι πυγολαμπίδες, αλλά και άλλα ζωικά είδη, οι «τρελοί επιστήμονες» του ζωικού κόσμου όπως χαρακτηρίστηκαν, έχουν τελειοποιήσει την τέχνη του χημικού πολέμου. Παράγουν ουσίες και φίλτρα προστασίας να αποφεύγουν τους θηρευτές ή να προσελκύουν συντρόφους και θηράματα. Η παραγωγή και η χρήση τους προσεγγίζει τα όρια της φαντασίας και το κυριότερο υποδηλώνει έντονα την ανθρώπινη αδυναμία μας. Μπροστά στην τελειότητα της φύσης.

ΧΩΡΟΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΜΑΣ

Οι Πωγωνήσιοι ξέρουμε το «Χάνι Δελβινάκι» ως τοποθεσία. Όμως όλοι δεν γνωρίζουμε την ιστορία του; Προσπερνούμε με ιλιγγιώδη ταχύτητα με τα αυτοκίνητά μας αδιαφορώντας να σταθούμε λίγο, να μάθουμε τι κρύβει αυτός ο τόπος, πως ήταν και πως είναι σήμερα. Αδιαφορία, άγνοια, ανευθυνότητα, εξέλιξη; ή κάτι άλλο;

Σο «Χάνι Δελβινάκι» παλιότερα, το «Κάτω Πωγωνί» συναντούσε το «Άνω» ή όπως λέγονταν η «Λάκκα του Μουχτάρ» και η «Καραμουρατία» αντίστοιχα. Εκεί συνέκλιναν οι ιστορικοί δρόμοι «21», «25», «29», «32» που ξεκινούσαν από τις παράλιες πόλεις του Ιονίου για τα Γιάννενα, το Μέτσοβο και την Πόλη. Από το ιστορικό «Χάνι» άρχιζαν τα μονοπάτια για τα γύρω χωριά, κοντά ή μακρύτερα. Στο μέρος δέσποζε το μεγάλο τρίχωρο πανδοχείο της εποχής. Σε παλιά φωτογραφία (εκτύπωση του Στρατινωτιστή εκδότη Λάζου) φαίνεται η ανθοστολισμένη πινακίδα «ΧΑΝΙ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙ HOTEL-DELVINA 1911», η είσοδος με το βαρελοστάσι και το «Φίλιππο», οδηγό περιηγητή που το αποθανάτισε με το φακό του. Στο πανδοχείο φιλοξενήθηκαν ταξιδιώτες, κερατζήδες», πραγματευτάδες, «ποσιέρηδες» και οδοιπόροι με τα υποζύγια τους πριν το «μεγάλο ντερβένι» για το «Σκάλωμα» (τους Αγίους Σαράντα) και αντίθετα. Με το χρόνο «γκρεμίστηκε» στο παρελθόν παίρνοντας μαζί του τη ζωή μιας άλλης εποχής, μνήμες θαμμένες κάτω από τη χωματερή της σημερινής εξέλιξης.

Στην απέναντι πλευρά στρατοπέδευε το «Τάγμα Δελβινάκιου» (ο Λόχος) και κάποιο διάστημα φιλοξένησε το «Ανεξάρτητο Τάγμα Δελβινάκιου», τους ήρωες της προκάλυψης, αυτοί που έτρεξαν πρώτοι να πολεμήσουν το 1940. Κοιτώνες, σκοπιές, αποθήκες και βοηθητικοί χώροι, στρατιώτες που προστάτευαν τα σπινά μας, την επαρχία και έδιναν ζωή. Σήμερα θλιβερά ερείπια σηματοδοτούνται με ανάλητο τρόπο από διάφορους παρασιτικούς. Χαλάσματα με πεσμένα κομμάτια στέγης, σπασμένα τζάμια, σοβάδες τοιχοποιίας όπου κουνιάζουν οι φωνές το «ΑΕΡΑ» των νικητών και στενάζουν καλυμμένες με τις φθαρτές κατασκευαστικές μας ανάγκες.

Η σκοπιά του δρόμου δεν υπάρχει. Η μπάρα με το «STOP» που έφραζε τη δίοδο πετάχτηκε. Την αντικατέστησε ένα μεταλλικό κακόγουστο υπόστεγο, α-

σφυκτικά γεμάτο από ανούσια μηνύματα ή διαφημιστικά, μερικά κακόχηχα. Αντί να προσφέρει λίγες στιγμές θαλπωρής στην ανανομή σε σπρώχνει στον καυτό ήλιο ή τη δυνατή βροχή παρά να χωθεί στην προστασία του. Ακριβώς απέναντι, πλάι στο ερειπωμένο καφενείο της «Καραγιάννας» όπως λεγόταν, βρίσκεται ο μικρός λόφος όπου κυμάτιζε η ελληνική σημαία. Κάθε πρωί και δειλινό ένας σαλπικτής παινιέζει την έπαρση και υποστολή της στην κορφή του μικρού λόφου, ιδιαίτερα καθαρού και δενδροφυτεμένου. Σήμερα μερικά σκαλιά κατρακυλάνε, η βλάστηση οργιάζει έτοιμη να καταβροχθείσει το βάθος της σημαίας. Μαζί τους χάθηκαν η τεχνητή βρύση και το ΤΟΛ του Λόχου στο πλησίασμα του δρόμου από το Κεράσοβο.

Αυτά όμως χωριούν μπροστά στην εγκατάλειψη στο εικονοστάσι του Αγίου Γεωργίου του «Τάγματος Εθνοφυλακής Δελβινάκιου» που χτίστηκε στις «2 Φεβρουαρίου 1976». Τοιχοποιία που καταρρέει, κρύπτη που μουχλιάζει, εικόνες που σκουριάζουν, μορφές Αγίων που ξεθωριάζουν, ένα καντήλι χωρίς φυτίλι, με πηγμένο το λάδι λες και πέρασαν αιώνες από το άναμμα του. Τόση αδιαφορία;

Ωστόσο, ενώ πίσω υπάρχει αυτή η θλιβερή εικόνα, ακριβώς απέναντι σε νεόχτιστο μνημείο στεφανώνουμε κάθε χρόνο σε πάνδημη τελετή με όλη την επίσημη ιεραρχία και τα προσήκοντα λόγια τιμής τους ήρωες του 1940. Μετά ολιγόλεπτη τελετή όμως το τόπος αδειάζει χωρίς κανείς «να κάνει λίγα βήματα πιο πέρα». Εύλογα αναρωτιέται κανείς,

Αντί να στεφανώνουμε ήρωες είναι καλύτερα να φροντίζουμε το χώρο όπου οι «ήρωες της προκάλυψης» προετοιμάστηκαν για τη θυσία τους. Αντί να στηνουμε μνημεία σε χώρους χωρίς ιδιαίτερη ιστορική επισήμανση, είναι προτιμότερο να τους τιμούμε μετατρέποντας τους «κοιτώνες» τους σε ναούς με τις μορφές, τα ονόματά τους στους τοίχους, όπως οι άγιοι των εκκλησιών μας; Αυτοί μας προστάτησαν, δεν πρέπει να ξεχαστούν.

Το καντήλι του Αγίου Γεωργίου στο σεπτό εικονοστάσι τους στο Χάνι Δελβινάκι πάντα αναμμένο, πρέπει να φωτίζει το δρόμο μας στο μέλλον.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΗΛΙΩΝΗΣ
Ιατρός Ενδοκρινολόγος
Δρ. Παν/μίου Αθηνών.

ΑΘΗΝΑ 1924

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
ΒΗΣΣΑΝΙΩΤΩΝ
Κωδ. 01 - 2866

Ιδρυτής: ΓΡ. ΑΡΜΠΥΡΟΣ

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΩΣΡΕΑΝ

Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο:
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΡΜΠΥΡΟΣ
Ιφιγενείας 122,
176 76 Καλλιθέα
Fax. 210 52 34 602
E-mail: garbiros@yahoo.gr

Επιμέλεια Έκδοσης
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΡΜΠΥΡΟΣ
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΑΣΙΟΛΑΣ

4ο Παμπωγωνισιακό Αντάμωμα

(Συνέχεια από τη σελίδα 14)

διατηρείται αναλλοίωτη η κοινή πολιτιστική παράδοση του Παλιού Πωγωνίου μετά από 110 χρόνια αποκοπής από τα αρχέγονα όριά του. Πόλεμοι, κατακτήσεις, πολιτικές μεταβολές, ιδεολογίες και θρησκευτικές δοξασίες δεν αλλοίωσαν τα πολιτιστικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά, γλώσσα, θρησκεία, ήθη και έθιμα, τραγούδια, μοιρολόγια και παράδοση, παραμένουν αναλλοίωτα.

Ο Βουλευτής ΠΑΣΟΚ Ιωάννινον Ιωάννης Τσίμαρης.

Η εκδήλωση και η προσπάθεια αγκαλιάστηκε από τους Δήμους Πωγωνίου και Δερόπολης και πολιτιστικούς φορείς και συνεχίστηκε με την εναλλαγή κάθε χρόνο τέλεση των εκδηλώσεων σε χωριά εκατέρωθεν των συνόρων.

Πωγωνί και Δερόπολη μιλούν, λαλούν, μοιρολογούν, χορεύουν και διατηρούν τα ίδια ήθη έθιμα και παραδόσεις. Εφέτος η συνάντηση έγινε στις 17 Αυγούστου στο Κεράσοβο του Παλιού Πωγωνίου και συνδυάστηκαν με το τοπικό πανηγύρι κοντά με μια δραματική ανάμνηση της ιστορίας του.

Το Κεράσοβο είναι ένα μαρτυρικό χωριό με μεγάλη θυσία ανθρώπων και καταστροφές. Η ανάμνηση αυτή μιας τραγικής για την περιοχή περιόδου, με πυρπόληση πολλών χωριών της Λάκκας Πωγωνίου και πολλά ανθρώπινα θύματα από τον Γερμανικό Στρατό.

Και στην περίπτωση αυτή, η εκδήλωση έρχεται να μας θυμίσει μια κοινή μοίρα, μια ταυτόσημη ιστορική ανάμνηση, με το ξεκομμένο Πωγωνί το οποίο την ίδια εποχή καίγεται και βομβαρδίζεται από τον Γερμανικό Στρατό.

Σωπική, Πολύτσανη, Σχωριάδες και άλλοι οικισμοί της κοιλάδας δοκιμάζονται με πυρπόληση σπιτιών και ανθρώπινα θύματα.

Και σε αυτό το σημείο, οι δύο περιοχές μέσα και έξω από τα συμβατικά σύνορα, γράφεται η ίδια ιστορία, η ίδια μοίρα η ίδια παράδοση. Ακούγεται το ίδιο Πωγωνήσιο μοιρολό-

Ο Αντιπρόεδρος Κ. Ζηκόπουλος και η Σύμβουλος Δημοσίων Σχέσεων Μαρίκα Γζώνη της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος.

γι, και ομολογείται η ίδια μνήμη. Η καταγραμμένη ιστορία έχει πολλές ίδιες σελίδες στις δύο πλευρές των συνόρων. Έχουν την ίδια μοίρα και ταυτότητα και συμβαίνουν τα ίδια γεγονότα, δίπλα στα κοινά πολιτιστικά χαρακτηριστικά που τα ενώνουν σε αυτή την λειτουργία των εκδηλώσεων, σε αυτή τη μυσταγωγία του ανταμώματος.

Μια κοινή ακόμη δοκιμασία και ένα κοινό

αποτύπωμα χαράς άφησε στην ίδια περιοχή το Έπος του 40.

Στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, κοινή ήταν η πορεία την περίοδο μιας ελευθεροεπικοινωνίας και εμπορικών συναλλαγών μέσω των Αγίων 40, με την Κωνσταντινούπολη, την Ελεύθερη Ελλάδα και την Δυτική Ευρώπη.

Στην Κατοχή ο Κάμπος της Δερόπολης έδωσε το καλαμπόκι της επιβίωσης στο Πωγωνί.

Οι συγγένειες και τα συμπεθεριάσματα των κατοίκων των δύο περιοχών ανέπτυξε μια κοινωνική σύζευξη που επιβεβαιώνεται ακόμη και μετά το άνοιγμα των συνόρων και αυτό το πολιτιστικό συλλειτουργό συνεχίζει αυτήν την ιδέα της διατήρησης των πανάρχαιων δεσμών του Παλιού Πωγωνίου και της Δερόπολης.

Για όσους διατηρούμε μια ανάμνηση από εκείνη την δραματική εποχή της κατοχής της πυρπόλησης των χωριών που βλέπαμε τους καπνούς των σπιτιών ή βλέπαμε στην Πωγωνιανή το μακρύ πυροβόλο των Γερμανών στον Αβντάλη να βάλει κατά της Σωπικής και της περιοχής. Ζήσαμε τότε την αγωνία του κινδύνου να έχουμε την ίδια τύχη.

Σε αυτό το κομμάτι του Ακρικού Ηπειρωτικού Ελληνισμού το οποίο πλήττεται σήμερα και αυτό, από την ερημοποίηση και τη δημογραφική απομείωση, αυτή η εκδήλωση των χωριών εκατέρωθεν των συνόρων, κτυπάει ένα σημαντικό συναγερούμο, για μια θεσμική παρέμβαση σωτηρίας, πριν παύσει να ακούγεται η ντοπιολαλιά του Γένους και η πεντατονία σταματήσει το κιντόι με τους θύλους για τη «Δερόπολίτσα», το «μναστήρι στους Αγιούς», τους «παπάδες από τη Σωπική», το «αγιάτσω στο Κουτσόκρανο» που αγγίζει μια αρχαιοελληνική εποχή.

Κλείνοντας αυτή την προσέγγιση αυτών των Πολιτιστικών εκδηλώσεων Πωγωνίου-Δερόπολης να επανέλθει απαιτητικά το θέμα της λειτουργίας του Τελωνείου Δρυμιάδων, για μια άνετη επικοινωνία με το ξεκομμένο Πωγωνί και μια διασυννοριακή βοήθεια για την αποκατάσταση του οδικού δικτύου κυκλοφορίας στην Κοιλιάδα του Δυτικού Πωγωνίου.

Η Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Μαργαρίτα Γκογκάκη.

Στις 17 Αυγούστου, πολλοί πιστοί προσήλθαν σε αυτό το πολιτιστικό αντάμωμα, και ακούστηκε ένα πολιτιστικό μήνυμα από τον ακριτικό χώρο και από το μέσα Πωγωνί όπου υπάρχει, ακόμη Ελλάδα.

Κ. Κωστούλας

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Κεράσοβο πλημμύρισε από ήχους, χρώματα, παραδοσιακές φορεσιές, χαμόγελα και συγκίνηση, φιλοξενώντας το 4ο Παμπωγωνισιακό Αντάμωμα – μια μεγάλη γιορτή που ενώνει κάθε χρόνο το Πωγωνί της Ελλάδας και το Πωγωνί της Αλβανίας.

Η εκδήλωση, που διοργανώνεται από τους Δήμους Πωγωνίου και Δρόπολης – Πωγωνίου, την Ομοσπονδία Αδελφοτήτων και Ενώσεων Επαρχίας Πωγωνίου και την Ένωση Κερασοβιτών Ηπείρου, πραγματοποιείται εναλλάξ στις δύο πλευρές των συνόρων και δεν είναι απλώς ένα πολιτιστικό ραντεβού αλλά μια υπόσχεση συνέχειας, μνήμης και ενότητας.

Η ολοένα αυξανόμενη συμμετοχή κατοίκων και επισκεπτών αποδεικνύει ότι οι σχέσεις μεταξύ των δύο Δήμων δεν είναι μόνο θεσμικές, αλλά κυρίως ανθρώπινες. Ρίζες, ήθη, έθιμα, κοινή ιστορία και γλώσσα δημιουργούν έναν άρρηκτο δεσμό, που ανανεώνεται και δυναμώνει σε κάθε αντάμωμα, επιβεβαιώνοντας ότι όλα μας ενώνουν είναι περισσότερο και ισχυρότερα από οποιοδήποτε γεωγραφικό όριο.

Το καλωσόρισμα έκανε ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας κ. Γρηγόρης Άρμιτρος, ο οποίος υπογράμμισε ότι η ιδέα για την αναβίωση του Παμπωγωνισιακού Ανταμώματος γεννή-

θηκε για να ξαναφέρει κοντά τους ανθρώπους και τις ρίζες τους. «Σήμερα, βλέπουμε τον καρπό αυτής της προσπάθειας. Στον πολιτισμό οι δύο περιοχές πάνε καλά, όμως στην ανάπτυξη όχι. Είναι χρέος μας να δουλέψουμε για να αλλάξει αυτό» σημείωσε.

Τους παρευρισκόμενους καλωσόρισε και η Πρόεδρος της Αδελφότητας Κερασοβού κ. **Ελένη Παππά** λέγοντας χαρακτηριστικά: «Σήμερα εδώ ενώνονται ψυχή και παραδόσεις, σε ένα αντάμωμα χωρίς σύνορα».

Στην εκδήλωση παρευρέθηκε και ο Βουλευτής Ιωαννίνων του ΠΑΣΟΚ κ. **Ιωάννης Τσίμαρης** που έκανε λόγο για μία εκδήλωση που αιχμρά τα σύνορα και δείχνει ότι οι παραδοσιακές αξίες είναι πιο ισχυρές. «Το Πωγωνί χτυπά με μία καρδιά. Η πολιτεία οφείλει να στηρίξει τέτοιες πρωτοβουλίες και να προωθήσει διασυννοριακές συνεργασίες, όπως κάνουν οι δύο Δήμοι. Ως κόμμα θα θέσουμε κεντρικά το θέμα της λειτουργίας του Τελωνείου Δρυμιάδων. Η ερήμωση της περιοχής είναι πραγματικότητα και απαιτεί κίνητρα ανάπτυξης, για να κρατηθεί ο τόπος ζωντανός».

Αθηνά Πάλλη, Πρόεδρος του Συνδέσμου Πωγωνισίων Βορείου Ηπείρου κ. Αθηνά Πάλλη

Κατά τον χαιρετισμό του, ο Δήμαρχος Πωγωνίου κ. Κωνσταντίνος Καψάλης τόνισε:

«Το Πωγωνί είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένας τόπος. Είναι ψυχή. Είναι ρίζες βαθιές, είναι ιστορία αιώνων, είναι αντοχή και αξιοπρέπεια. Είναι τα λιθόχτιστα γεφύρια που ένωσαν βουνά και ανθρώπους. Είναι τα τραγούδια του θρήνου και της χαράς, της ξενιτιάς και της επιστροφής. Είναι οι άνθρωποι του: λεβέντες, δουλευταράδες, υπερήφανοι, με βαθιά πίστη στον Θεό, στον τόπο και στις παραδόσεις τους. Δεν ξεχνάμε ποτέ πως το Πωγωνί είναι ενιαίος τόπος με χωρισμένη μοίρα. Τα χωριά του Πωγωνίου που βρίσκονται πέρα από τα σύνορα, στην Αλβανία, δεν είναι απλώς γειτονικά. Είναι δικά μας. Είναι τα αδέρφια μας. Η γλώσσα, οι ρίζες, τα έθιμα και οι αναμνήσεις μας είναι κοινές. Όσο κι αν οι πολιτικές γραμμές προσπάθησαν να μας χωρίσουν, η καρδιά του Πωγωνίου ποτέ δεν κόπηκε στα δύο. Είμαστε περήφανοι γιατί τα τελευταία χρόνια, οι 2 Πωγωνισιοί Δήμοι (μέσα και έξω από τα σύνορα) ενώνουν δυνάμεις με διάλογο, συνέργειες και κοινούς στόχους. Προχωράμε μαζί, όχι μόνο για να τιμήσουμε το παρελθόν, αλλά και για να δημιουργήσουμε ένα μέλλον που θα δίνει ευκαιρίες στους νέους και θα διατηρεί ζωντανό το νήμα της παράδοσης».

Με ιδιαίτερη συγκίνηση μίλησε ο Δήμαρχος Δρόπολης - Πωγωνίου κ. **Δημήτρης Τόλης**, επισημαίνοντας: «Σήμερα, στο Κεράσοβο, βρισκόμαστε και πάλι όλοι μαζί, Πωγωνήσιοι απ' όπου κι αν είμαστε. Το Πωγωνί της Αλβανίας και το Πωγωνί της Ελλάδας είναι δίδυμοι πολιτισμοί, με κοινές αναφορές, κοινούς αγώνες, κοινή γλώσσα και ιστορία. Οι δήμοι μας, μέσα από την ενεργή συνεργασία τα τελευταία χρόνια, έχουν δώσει το παράδειγμα: πολιτιστικά δρώμενα, κοινά προγράμματα, ευρωπαϊκά διασυννοριακά έργα. Αυτό το αντάμωμα είναι μια έμπροκτα απόδειξη ότι ο πολιτισμός και το αίσθημα του ανήκειν μας ενώνουν πέρα από κάθε όριο». Παράλληλα ευχαρίστησε το Δήμο Πωγωνίου και προσωπικά το Δήμαρχο κ. Κωνσταντίνο Καψάλη για την αμέριστη στήριξη.

Ο Α' Αντιπρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας κ. **Κώστας Ζηκόπουλος** ανέφερε: «Το Πωγωνί είναι ένα και αδιαίρετο. Η Πανηπειρωτική στέκεται στο πλευρό του Δήμου, των φορέων και των κατοίκων, αναδεικνύοντας όλα τα θέματα με κεντρικές παρεμβάσεις» ενώ η Έφορος Δημοσίων Σχέσεων της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας κ. **Μαρίκα Γκόνη**, με καταγωγή από την Αγία Μαρίνα, συγκίνησε με τα λόγια της:

«Η Αγία Μαρίνα είναι το ζωντανό παράδειγμα ενός χωριού που μοιράστηκε στα δύο, με το μισό στην Ελλάδα και το μισό στην Αλ-

βανία. Σήμερα, βλέποντας τόσους ανθρώπους από τις δύο πλευρές, νιώθω πως ξαναγίναμε ένα χωριό. Αυτές οι στιγμές μας δείχνουν ότι η καρδιά του Πωγωνίου δεν έχει σύνορα».

Η Πρόεδρος του Συνδέσμου Πωγωνισίων Βορείου Ηπείρου κ. Αθηνά Πάλλη χαρακτήρι-

Πολυφωνικό Πολύτσανη

σε το αντάμωμα: «Εναν θεσμό βαθιά ριζωμένο στις καρδιές των Πωγωνισίων, που κρατά ζωντανή τη μνήμη, την ιστορία και τις παραδόσεις μας».

Οι χαιρετισμοί ολοκληρώθηκαν με τον Πρόεδρο της Αδελφότητας Σχωριάδων κ. **Αλκιβιάδη Νταλέ** που υπενθύμισε: «Δεν ξεχνάμε ότι το πρώτο Παμπωγωνισιακό Αντάμωμα ξεκίνησε από τους Σχωριάδες. Από εκεί έγινε η αρχή ενός θεσμού που σήμερα αγκαλιάζει όλο το Πωγωνί και κάθε χρόνο δυναμώνει».

Η κεντρική ομιλία πραγματοποιήθηκε από τη Γενική Γραμματέα της Ομοσπονδίας κ. **Λουίζα Θεοδωράκη** με θέμα «Πολιτιστικοί δρόμοι – συμφιλίωση και ανάπτυξη» δίνοντας τροφή για σκέψη και έθεσε στο επίκεντρο τον ρόλο της πολιτιστικής συνεργασίας ως μοχλό ενότητας και προόδου. «Η Ομοσπονδία μας έχει καθιερώσει το ετήσιο καλοκαιρινό συνέδριο που αποτελεί πλέον θεσμό στα πωγωνισια πολιτιστικά και κοινωνικά δρώμενα. Δεν μένουμε όμως μόνο στη χαρά του ανταμώματος. Θίγουμε σημαντικά ζητήματα, ό-

Χορευτικό Δερόπολης.

πως η ερημοποίηση των χωριών μας, η ανάγκη υποδομών και κινήτρων για την παραγωγή νέων ανθρώπων. Το Πωγωνί δεν είναι απλώς μια παραμεθόρια περιοχή – είναι εθνικό κεφάλαιο πολιτιστικής, ιστορικής και αναπτυξιακής αξίας. Η πολιτεία πρέπει να θεσπίσει μακροπρόθεσμα μέτρα και ένα αποκεντρωτικό αναπτυξιακό πλαίσιο που θα δώσει πνοή ζωής στον τόπο μας».

Πολιτιστικός Σύλλογος Δορόπολης.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με παραδοσιακά χορευτικά συγκροτήματα, πολυφωνικά τραγούδια και γλέντι για όλους τους παρευρισκόμενους, γεμίζοντας την πλατεία του Κεράσοβου με ήχους, χρώματα και χαμόγελα.

Στο 4ο Παμπωγωνισιακό Αντάμωμα συμμετείχαν:

- Πολυφωνικό Πολύτσανη
- Χορευτικό του Δήμου Δρόπολης - Πωγωνίου
- Πολυφωνικό Κοσοβίτσας
- Οι Κυράδες του Σελλειού Άνω Δρόπολης
- Πολυφωνικό Συγκροτήμα Δερεβιτσάνης
- Πολιτιστικός Σύλλογος Δρόπολης
- Χορευτικό Αετόπετρας.

Η Ομοσπονδία ευχαριστεί τη φιλοξενούσα Ένωση Κερασοβιτών Πωγωνίου.

Ιωάννης Χρ. Κόντης M.D, PhD, F.R.C.S, F.A.C.S
Χειρουργός
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Β' Χειρουργική Κλινική
Αρεταίειο Νοσοκομείο
Βασ. Σοφίας 76
115 25 Αθήνα

Τηλ: 210 72.86.882
Φακ: 210 72.86.171
Κιν: 694-0246387
e-mail: jkontis@med.uoa.gr

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΦΡΙΓΚΑ
ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΣ 'Α. ΣΥΓΓΡΟΣ'

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ - ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
ΚΡΥΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ LASER

ΚΟΡΑΗ & ΚΟΤΤΟΥ 28
14452 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΗΛ. Ιατρείου 210 2810882
οικίας 210 6395824
ΚΙΝ. 6977 239938

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΕΙΡ. ΦΛΩΡΟΣ MD
Παθολόγος Ογκολόγος - Στρατιωτικός Ιατρός Π.Ν.
Διευθυντής Ε' Ογκολογική Κλινική Νοσοκομείο Metropolitan General
Αν. Διευθυντής Ογκολογική Κλινική Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών
F. Res.Fac. University of Pittsburgh Cancer Institute - USA
Επιστημονικός Συνεργάτης Ιπποκράτειο 16ομα Αθηνών

Μετεκπαιδευθείς στο University of Pittsburgh, Pennsylvania USA
στην Ανοσολογική (Immunotherapeutics) και Εξατομικευμένη
(Personalized) Θεραπεία του καρκίνου.

Ιατρεία (κατόπιν ραντεβού):
ΑΕΠΙΝΕΑ, Νοσοκομείο Metropolitan General, τηλ. 210 6502542 & 6974 465 626
ΑΓΡΙΝΟΣ, Ηλία Ηλιάου 10 (3ος όροφος) τηλ. 6974 465 626
Email: fanis_fl@yahoo.gr & tfloros@metropolitan-hospital.gr
Website: www.theofanisflorosoncology.gr

Aggelos Gogas
Property Consultant

13, Dilou Street
P.O. 144 52
METAMORFOSIS
ATHENS GREECE

TEL (+30)
MOB (+30) 69 80 508 792
EMAIL: a_nostos@otenet.gr
www.nostosrealestate.gr

NOSTOS O.E.
Real Estate
Services

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

Αδελφότητα Βησσαριωτών υπερ. υγείας των απανταχού της γής συγχωριανών μας. Το τριήμερο του πανηγυριού το χωριό μας καθαρό και στολισμένο με τις ολάνθιστες πλατείες μας προσελκύει πάρα πολλούς επισκέπτες και απο τα άλλα χωριά.

Η παιδική μας χαρά ανακαινισμένη και ασφαλής γεμίζει με παιδικές φωνές όλο το εικοσιτετράωρο. Προς τούτο βοήθησε και ο Δήμος με την επισκευή της στέγης του ρολογιού μας. Το μικρό γήπεδο μπάσκετ φιλοξένησε πολλούς αγώνες των μεγαλύτερων παιδιών και αυτό ανακαινισμένο και γραμμογραφημένο προσφορά των Υπηρεσιών του Δήμου μας. Το αρρεναγωγείο συντηρημένο και η βιβλιοθήκη μας εμπλουτισμένη με ένα πλήθος τόμων προσφορά των παλαιών Βησσα-

ριωτών έγινε αντικείμενο επισκέψεως πολλών επισκεπτών απο όλα τα μέρη της Ελλάδος.

Όπως ξέρετε στον επάνω όροφο λειτουργεί μόνιμη έκθεση αφιερωμένη στο ηρωικό Τάγμα Δελβινακίου και στη μάχη της

Βήσσας όπου φιλοξενοούνται και εκθέτονται αναμνηστικές εφημερίδες φωτογραφικό υλικό της εποχής του Επους του 1940-1941 και σε διπλανή αίθουσα υπάρχει διαρκής έκθεση φωτογραφιών του διάσημου Βησσαριώτη φωτογράφου Γεωργίου Πανατζίδη απο το 1896 έως τη δεκαετία του 1950.

Τις ημέρες μετά το πανηγύρι έγινε ωραία θεία λειτουργία και το πατροπαράδοτο Ιερό μνημόσυνο υπέρ των ψυχών των αοιδίμων Βησσαριωτών ευεργετών και δωρητών που προσέφεραν για το Χωριό μας την Εκκλησία μας το Σχολείο μας και την Αδελφότητα μας. Επίσης και υπέρ αναπαύσεως των υπηρετησάντων μακαριστών Ιερέων Προέδρων και Μελών των Δ. Σ. της Κοινότητας, των Προέδρων και των Μελών της Αδελφότητας Βησσαριωτών εν Κωνσταντινόπολει και εν Αθήναις, ΦΩΤΟ σε διπλάνες στείλες.

Γλέντι μέχρι το ξημέρωμα της νεολαίας μας.

ΤΖΟΥΡΛΑΚΟΣ News
www.tzourlakos.com
Η Ηπειρώτικη Ιστοσελίδα!!!

Την εφημερίδα μας μπορείτε να τη διαβάσετε και στην ιστοσελίδα www.tzourlakos.com

Δρ. Ευάγγελος Β. Γκόγκας
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
Digital Dental Art
Κορίνθου 287 & Πλατεία Γεωργίου, 26 221 Πάτρα
www.gkogkasdigitaldental.com

40 ΘΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε από τις 3 έως τις 6 Ιουλίου 2025 στο Δελβινάκι Δήμου Πωγωνίου το 4ο Θερινό Σχολείο Ιστορίας και Οικονομίας (HISEC) με θέμα «Crises IV: Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία».

Στην έναρξη του Θερινού Σχολείου η Οργανωτική Επιτροπή υποδέχτηκε στις πρόσφατα ανακαινισμένες εγκαταστάσεις του Αρρεναγωγείου - Παρθεναγωγείου Δελβινακίου τους φοιτητές και τις φοιτήτριες και τους επίσημους προσκεκλημένους.

Στον χαιρετισμό της η Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Καθηγήτρια κ. **Αννα Μπασιστάτου** τόνισε τη σπουδαιότητα της διεπιστημονικής προσέγγισης επίκαιρων θεμάτων και στάθηκε ιδιαίτερα στις περιβαλλοντικές δράσεις και τη συνεργασία του Πανεπιστημίου με το Δήμο Πωγωνίου και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Από την πλευρά του ο Πρύτανης του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου Καθηγητής κ. **Εμμανουήλ Κουτούζης** στάθηκε στο επίκαιρο θέμα του Θερινού Σχολείου και στη γόνιμη συνεργασία που έχει αναπτυχθεί μεταξύ των Πανεπιστημίων.

Επίσκεψη στο Αρρεναγωγείο μας και στην ιστορική Βιβλιοθήκη των καθηγητών του 4ου Θερινού Σχολείου.

Ο Καθηγητής κ. **Κωνσταντίνος Ζωγράφος**, Μέλος Συμβουλίου Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, επισήμανε τη σημασία για το Δελβινάκι της διεξαγωγής του συγκεκριμένου Θερινού Σχολείου αλλά και τη σύνθετη σχέση του περιβάλλοντος με την οικονομία.

Ο Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Καθηγητής κ. **Ξενοφών Μπήτσικας** τόνισε τη σημασία της ένταξης του Θερινού Σχολείου στο Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Ο Δήμαρχος Πωγωνίου κ. **Κωνσταντίνος Καψάλης** σημείωσε την ιστορική σημασία του Αρρεναγωγείου-Παρθεναγωγείου Δελβινακίου καθώς και τη συνεργασία του Δήμου με το Πανεπιστήμιο για την από κοινού ανάπτυξη εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δράσεων: «Ο Δήμος μας φιλοξενεί επιστήμονες και φοιτητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό σε μία περιοχή που αγαπά και τιμά την παιδεία και τη μάθηση. Η φετινή θεματολογία αντικατοπτρίζει τη δέσμευσή μας για βιώσιμη ανάπτυξη και ενεργό περιβαλλοντική συνείδηση. Οι προσκεκλημένοι ομιλητές, που είναι καταξιωμένοι στον χώρο τους, εμπλουτίζουν το πρόγραμμα με επιστημονικό βάθος και πολιτισμικό πλούτο. Αφετηρία για όλα αυτά αποτελεί το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ Δήμου Πωγωνίου και Πανεπιστημίου Ιωαννίνων που στοχεύει στην κοινή διοργάνωση επιστημονικών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δράσεων, ενίσχυση της εξωστρέφειας, της επιστημονικής ανταλλαγής και ωφέλισης της τοπικής κοινωνίας από την έρευνα. Είναι τιμή για εμάς να συνεργαζόμαστε με ένα πανεπιστήμιο διεθνώς αναγνωρισμένο. Θα ήθελα να υπογραμμίσω το κέντρο αυτού του εγχειρήματος: το ανακαινισμένο πρώην Αρρεναγωγείο - Παρθεναγωγείο Δελβινακίου, που πλέον αποτελεί ένα σύγχρονο, λειτουργικό και ταυτόχρονα ιστορικό χώρο που ανοίγει τις πόρτες του στην έρευνα, τη μόρφωση και τον πολιτισμό. Ο Δήμος Πωγωνίου πάντα στήριξε τη γνώση και τα (Συνέχεια στη σελίδα 7)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΖΟΓΚΑΣ
ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΟΣ
Διευθυντής Γ' Πνευμονολογικής Κλινικής
Ερρίκος Ντυνάν Η.Κ.
Ιατρείο: Πατισίων 339Α
☎ 210 211 1938 ☑ 6977 468 592
Τηλ. Νοσοκομείου: 210 6972 140
✉ nikolaostzogas@yahoo.com

Μαριάννα Αρλέτου
Ψυχολόγος / Msc Κλινικής Ψυχικής Υγείας
Ψ
28ης Οκτωβρίου 6, 3ος όροφος, Ιωάννινα
6983031009 / arletoupsy@gmail.com

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Σ. ΜΑΤΑΚΙΑΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
e-mail: pmatakia@otenet.gr
Μελέτες - Επιβλέψεις - Κατασκευές
Ανακαινίσεις - Εκτιμήσεις
Γούναρη 229 & Ποσειδώνος 35, Τ.Κ. 16674, Γλυφάδα
Τηλ./Fax: 210 9602624, Κιν.: 6937 115718

ΛΑΜΠΡΟΣ Γ. ΒΛΑΧΙΩΤΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ
ΤΗΛ. 6944997499
E-mail: vlachiotis@gmail.com
ΕΞΥΠΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ - ΚΑΜΕΡΕΣ
ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ
SMART HOME

INSURANCE
DEFENDERS AGENCY
ΧΑΝΔΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
Ασφαλιστικός Σύμβουλος
Πρωτοεφέδου 119 Ίλιον, ΠΚ:13122
Τηλ: 210 2637446, Fax: 210 2621766, Κιν: 6972 909 651
www.insurancedefenders.gr e-mail: dhandanos@gmail.com

Athens Bariatric
Ευάγγελος Ν. Χανδάνος, M.D., Ph.D.
Λαπαροσκοπικός Βαριατρικός Χειρουργός
www.athensbariatric.com
Α. Αλιεζάνδρος 6
Αθήνα 106 82
chandanos@athensbariatric.com
Τ 210-88 26 990
Κ 6938-278 563
Φ 210-88 26 921

Θωμάς Ζ. Πότσης
Ειδικός Καρδιολόγος
Υπέρηχοι καρδιάς • Δοκιμασία κόπωσης
Holter ρυθμού & πίεσης • Ρύθμιση υπέρτασης & λιπιδίων
ΣΙΝΑ 1
(1^{ος} όροφος), Ιωάννινα
τηλ: 26510 76980
κιν: 69740 75208

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΦ/ ΤΣΕΛΙΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΕΒΡΟΥ 4, ΑΘΗΝΑ 116 35
Τηλ.: 210 3622583, Κιν.: 6973 773850,
e mail: haris.tselios@otenet.gr

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΛΟΥΪΖΑΣ Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ. ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΕΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ, ΣΤΟ 4ο ΠΑΜΠΩΓΩΝΙΣΙΑΚΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΣΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ ΠΩΓΩΝΙΟΥ 17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2025

Καλησπέρα σας.
Επιτρέψτε μου κι εμένα με τη σειρά μου να σας καλωσορίσω στο συνέδριο της ομοσπονδίας πωγωνισίων και να σας ευχαριστήσω για την παρουσία σας εδώ.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω επίσης όλους τους συνδιοργανωτές του συνεδρίου για τη συμπαράσταση και τη βοήθεια τους και ιδιαίτερα την ένωση Κερασσοβιτών Πωγωνίου, τους απόδημους Κερασσοβίτες και τους κατοίκους του όμορφου αυτού ακριτικού χωριού του Πωγωνίου για τη θερμή τους φιλοξενία.

Όπως όλοι γνωρίζετε η Ομοσπονδία αδελφοτήτων και ενώσεων Πωγωνίου, όλα αυτά τα χρόνια λειτουργίας της, έχει καθιερώσει την πραγματοποίηση του ετήσιου καλοκαιρινού συνεδρίου της, το οποίο έχει γίνει πια θεσμός στα πωγωνισιακά πολιτιστικά και κοινωνικά δρώμενα.

Όλα αυτά τα χρόνια μέσα από τα συνέδριά της η ομοσπονδία Πωγωνισίων, πέρα από τη χαρά του ανταμώματος όλην μας, των τραγουδιών, του χορού και την ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, βρίσκει την ευκαιρία να θέσει σημαντικά ζητήματα που απασχολούν την περιοχή μας και να κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου για οτιδήποτε αποτελεί τροχοπέδη στη βιωσιμότητα των χωριών μας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους.

Η ομοσπονδία μας έχει μιλήσει στο πρόσφατο παρελθόν για την ανάγκη μιας ολιστικής ανάπτυξης της περιοχής μας μέσα από την ανάδειξη του πολιτιστικού μας πλούτου και την επένδυση σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού κι έχει πρωτοστατήσει σε κινητοποιήσεις για την καλύτερη βελτίωση υποδομών που αφορούν στην αναβάθμιση και την ασφάλεια της ζωής των κατοίκων της, όπως το οδικό δίκτυο, τα κέντρα υγείας, οι δημόσιες υπηρεσίες, τα συνοριακά φυλάκια, τα τεχνικά έργα, οι συγκοινωνίες και πολλά άλλα.

Στο φετινό μας συνέδριο θέλω να μιλήσουμε για ένα πολύ σημαντικό κατά την άποψή μας ζήτημα, την εφαρμογή των χωριών μας και γενικότερα των παραμεθόριων περιοχών στις οποίες ανήκει και το Πωγωνί και να προτείνουμε τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου, βασισμένους όχι σε κοντόφθαλμα μέτρα πυροτεχνήματα αλλά σε μια μακροπρόθεσμη αποκεντρωτική και αναπτυξιακή κυβερνητική πολιτική.

Μια αποκεντρωτική πολιτική η οποία θα συνδράμει όχι μόνο στη βελτίωση της ζωής των κατοίκων της περιφέρειας αλλά και της ζωής των κατοίκων των αστικών κέντρων με την ταυτόχρονη αποσυμφόρησή τους, και παράλληλα θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση σημαντικών ζητημάτων που αφορούν την πατρίδα μας όπως το δημογραφικό.

Η εφαρμογή των χωριών των παραμεθόριων περιοχών και ιδιαίτερα της περιοχής του Πωγωνίου δεν είναι καινούριο φαινόμενο.

Η μετανάστευση των κατοίκων της ξεκίνησε αμέσως μετά τον πόλεμο γιατί το υπαγόρευαν οι συνθήκες της εποχής. Άνθρωποι καταστραμμένοι που αναζητούσαν στα αστικά κέντρα ένα κομμάτι ψωμί που δε μπορούσε να τους δώσει ο ρημαγμένος τόπος τους.

Το φαινόμενο αυτό της αστικοποίησης συνεχίστηκε και τις επόμενες δεκαετίες και φτάσαμε σήμερα το 2025 να έχει η Ελλάδα σύμφωνα με την απογραφή του 2021 δέκα εκατομμύρια κατοίκους εκ των οποίων τα τέσσερα εκατομμύρια περίπου να ζούν στην περιφέρεια Αττικής.

Τα τελευταία χρόνια όμως, ιδιαίτερα μετά την περίοδο της πανδημίας του κορωνοϊού, όπου οι ανταρτές των κατοίκων των αστικών περιοχών φάνηκε να δοκιμάζονται έντονα, της αλματώδους ανάπτυξης της τεχνολογίας συνεπείας της πανδημίας όπου η τηλεργασία έγινε απαραίτητη αλλά και της οικονομικής κρίσης που οδήγησε στη μείωση των επενδύσεων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μακριά από τις συνηθισμένες πρακτικές, κάτι φαίνεται να αλλάζει στη σκέψη των ανθρώπων.

Για τους νέους υπάρχουν σημάδια που δείχνουν ότι η ζωή στην επαρχία και στο χωριό δεν είναι πια μια τόσο δύσκολη απόφαση ενώ για τους μεγαλύτερους, η νοσταλγία των παιδικών χρόνων, η καθημέρα που αντλούσε απ τα ανοικτά παράθυρα όλων των οπιτιών και οι μωροδιές του χωριού δημιουργούν μια έντονη νοσταλγία για επιστροφή στο χωριό.

Ο καθαρός αέρας, ο ήρεμος τρόπος ζωής, η άμεση επαφή με τη φύση και το περιβάλλον και η δυνατότητα της τηλεργασίας, είναι σοβαρά κίνητρα

για να ξαναζωντανέψουν τα χωριά μας.

Παραδείγματα υπάρχουν αρκετά και από συνταξιούχους ημεδαπούς και αλλοδαπούς που έχουν επιλέξει την ελληνική επαρχία για να ζήσουν το υπόλοιπο της ζωής τους αλλά και από νέους ανθρώπους που δειά δειλά έχουν ξεκινήσει μια νέα προσπάθεια μακριά από τα αστικά κέντρα.

Ακούγοντας και διαβάζοντας κανείς τις διηγήσεις αυτών των ανθρώπων, για τους λόγους που τους ώθησαν σε αυτή την απόφαση, για τις ανάγκες που τους προέκυψαν και τα προβλήματα που έπρεπε να αντιμετωπίσουν, μπορεί να οδηγηθεί σε κάποια ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν και τα κίνητρα που πρέπει να δοθούν στο πλαίσιο αυτής της αποκεντρωτικής αναπτυξιακής πολιτικής.

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες μεταγκατάστασης στην επαρχία και στην παραμεθόριο ζώνη οικογενειών και επιχειρήσεων είναι η ασφάλεια.

Λόγω της φύσης τους οι παραμεθόριες περιοχές, με τις μεγάλες αποστάσεις μεταξύ των χωριών, το δύσκολο οδικό δίκτυο και το μικρό αριθμό κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, χρειάζεται μεγαλύτερη δύναμη σε ανθρώπους και μέσα για να ελεγχθούν σωστά.

Σταθμοί συνοριοφυλάκων και αστυνομικά τμήματα θα πρέπει λοιπόν να επανδρωθούν με περισσότερους ανθρώπινους δυναμικό και να εξοπλιστούν με μεγαλύτερη υλικοτεχνική υποδομή καθώς αυτές οι δομές στηρίζουν τις τοπικές κοινωνίες τόσο σε επίπεδο ασφάλειας όσο και οικονομικά.

Απαραίτητη επίσης κρίνεται η λειτουργία στρατοπέδου του ελληνικού στρατού μεγάλης δυναμικότητας, αφενός για να συνδράμει τα σώματα ασφαλείας και αφετέρου για να μεταγκαταστούν στην περιοχή οικογένειες στρατιωτικών αλλά και να προσελκυσθεί πλήθος επαγγελματιών που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες τους στρατοπέδου. Η φυσική παρουσία συνοριοφυλάκων και στρατού σε στρατηγικά σημεία της παραμεθόριου ζώνης είναι σημαντική και για την εθνική ασφάλεια γιατί θα λειτουργήσει αποτρεπτικά για εχθρικές ενέργειες και παραβιάσεις συνόρων από λαθρομετανάστες, θα παίξει επίσης κρίσιμο ρόλο στην καταπολέμηση του εγκλήματος, στη διακίνηση ναρκωτικών, όπλων και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων ενώ η επέμβαση των αρχών σε περιπτώσεις ένοχων ενεργειών θα είναι άμεση και αποτελεσματική και όχι δύσκολη και χρονοβόρα.

Επίσης η συνδρομή στρατού και συνοριοφυλάκων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών όπως φωτιές και πλημμύρες θα είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Για όλους αυτούς τους λόγους, η διατήρηση, η αύξηση και η αναβάθμιση των στρατοπέδων και φυλακίων στις παραμεθόριες περιοχές και ιδιαίτερα στο Πωγωνί αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για την ασφάλεια, την προστασία των συνόρων και τη στήριξη των τοπικών κοινωνιών.

Ο αξιότιμος υπουργός εθνικής άμυνας κύριος Δένδιας δήλωσε σε πρόσφατες δηλώσεις του μίλησε για την ανάγκη εξορθολογισμού των δομών των ενόπλων δυνάμεων καθώς όπως τόνισε «δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν περιοχές όπως ο Έβρος με πληρότητα μόλις 30% την ώρα που η Πελοπόννησος βρίσκεται μονάδων με 130% πληρότητα και η Αττική σε μονάδες υποστήριξης όπως πολεμικά μουσεία, στρατιωτικές λέσχες και διάφορα γραφεία έχει πληρότητα που φτάνει το 300%».

Η ίδια λογική λοιπόν θα πρέπει να ακολουθηθεί για όλες τις παραμεθόριες περιοχές, συμπεριλαμβανομένου και του Πωγωνίου με τη διατήρηση και αναβάθμιση του ήδη υπάρχοντος στρατοπέδου στο Καληπάκι, μιας περιοχής με ιδιαίτερη ιστορική σημασία καθώς εκεί, όπως όλοι γνωρίζετε, δόθηκαν οι πρώτες μάχες αντιμετώπισης της Ιταλικής εισβολής κατά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο

Ένα άλλος σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών είναι οι υποδομές και η προσβασιμότητα.

Η ανάπτυξη υποδομών, όπως δρόμοι, συγκοινωνιακές συνδέσεις, και σύγχρονα συστήματα μεταφορών, εί-

να καθοριστική για την ενίσχυση της διασύνδεσης της περιοχής με το υπόλοιπο της χώρας και τις γειτονικές περιοχές, για την προσέλκυση νέων επιχειρηματιών και την αύξηση του τουριστικού ρεύματος.

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια το οδικό δίκτυο της χώρας έχει αλλάξει προς το καλύτερο και η μετακίνηση ανθρώπων και η διακίνηση εμπορευμάτων έχει γίνει ευκολότερη από ποτέ.

Ειδικότερα για την περιοχή μας η επέκταση της Ιονίας οδού μέχρι τα σύ-

πρόγραμμα παραμεθόριων περιοχών, για την εγκατάσταση επιχειρήσεων και για την ανάπτυξη των υποδομών τους, ώστε να παρακινήσει νέους επενδυτές να δραστηριοποιηθούν στην περιοχή.

Η δημιουργία τραπεζικών προγραμμάτων χαμηλότοκων δανείων ή χρηματοδοτικών εργαλείων για την ίδρυση και ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων καθώς αυτό ενισχύει την πρόσβαση των επιχειρηματιών σε κεφάλαια και μειώνει τον οικονομικό κίνδυνο.

Η παροχή επιδομάτων θέρμανσης και καυσίμων σε νέες οικογένειες άνω των τριών ατόμων που θα εγκατασταθούν στην παραμεθόριο.

Η παροχή ειδικού επιδοτήματος σε εκπαιδευτικούς, γιατρούς, νοσηλευτές, αστυνομικούς και άλλους δημοσίου λειτουργούς και η μοριοδότηση τους για υπηρεσία σε παραμεθόριες περιοχές.

Η παροχή επιδομάτων τέκνων στα νέα ζευγάρια που θα εγκατασταθούν σε αυτές τις περιοχές.

Η επιδότηση στους λογαριασμούς ρεύματος και τηλεφωνίας σε νέες επιχειρήσεις που θα δραστηριοποιηθούν στην παραμεθόριο ζώνη.

Έτσι κι αλλιώς η νομοθεσία προβλέπει το 3% του τζίρου των αοιλικών πάρκων να διατίθεται για έργα κοινής ωφελείας στις τοπικές κοινωνίες και για την επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος.

Ας χρησιμοποιηθούν λοιπόν αυτά τα χρήματα ως κίνητρα για την εγκατάσταση στις παραμεθόριες ζώνες οικογενειών και επιχειρήσεων.

Η στήριξη των αγροτών και επενδυτών με κίνητρα για νέους αγρότες που θέλουν να δραστηριοποιηθούν στην περιοχή, όπως επιδοτήσεις για νέες καλλιέργειες και για τη δημιουργία καινοτόμων γεωργικών και κτηνοτροφικών μονάδων.

Γιατί η ενίσχυση της παραγωγής τοπικών προϊόντων όπως μέλι, βότανα, τυροκομικά, κηπευτικά και η στήριξη και ανάπτυξη των παραδοσιακών βιοτεχνιών, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό πυλώνα για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ειδικότερα για τον αγροτικό τομέα θα πρέπει να χαραχθεί ένα εθνικό στρατηγικό σχέδιο, το οποίο, με τους στόχους και τα χρηματοδοτικά εργαλεία, θα καθορίσει το μοντέλο παραγωγής μακροπρόθεσμα και θα παρακινήσει νέους ανθρώπους να δραστηριοποιηθούν στην επαρχία.

Πέρα όμως από όλα αυτά τα φορολογικά και οικονομικά κίνητρα που θα μπορούσε να θεσπίσει η πολιτεία για την ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών υπάρχουν και άλλες δράσεις που μπορούν να ενταχθούν μέσα σε αυτό το πλαίσιο της αναπτυξιακής αποκεντρωτικής πολιτικής.

Η δημιουργία παιδικών κατασκηνώσεων σε περιοχές φυσικού κάλλους των παραμεθόριων περιοχών αλλά και η ένταξη αυτών των περιοχών στα προγράμματα κοινωνικού τουρισμού, έτσι ώστε να προσελκυσθεί παράλληλα και πλήθος επικουρικών επαγγελματιών, είναι κάποιες από τις προτάσεις της ομοσπονδίας μας προς τους αρμόδιους φορείς.

Όταν θα υπάρξει μια μόνιμη ετήσια ροή επισκεπτών προς αυτές τις περιοχές τότε θα δημιουργηθεί και η ανάγκη εξυπηρέτησής τους από επαγγελματίες του χώρου της εστίασης, της φιλοξενίας, της εμπορίας τοπικών προϊόντων και της ψυχαγωγίας. Αφήστε «ο κόσμος φέρνει κόσμο» λέει μια εμπορική ρήση.

Η περιοχή της Αίγινας Ζαράβινας, εδώ δίπλα μας, τα φάραγγια, τα ποτάμια και τα μοναστήρια του τόπου μας είναι παραδείγματα όπου θα μπορούσε γύρω τους, σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα φορολογικά και οικονομικά κίνητρα, να χτιστεί και να αναπτυχθεί μια ήπια τουριστική βιομηχανία και να μεταγκατασταθούν νέες οικογένειες επαγγελματιών στην περιοχή.

Επίσης η δημιουργία σε αυτές τις περιοχές εκπαιδευτικών δομών επαγγελματικής κατάρτισης, σε συνεργασία με τα κατά τόπους πανεπιστήμια και η αξιοποίηση από τα υπουργεία πολιτισμού και παιδείας των πολλών μικρών μουσείων φυσικής ιστορίας, λαογραφίας και πολιτιστικής παράδοσης που υπάρχουν στα χωριά της περιοχής μας, μπορεί να ενισχύσει την τοπική αγορά εργασίας και να δημιουργήσει κατάλληλες συνθήκες για βιώσιμη ανάπτυξη.

Φίλες και φίλοι, αγαπητοί συμπατριώτες,

Δεν θέλω να μακρηγορήσω και να σας κουράσω άδεια.

Έφτασε νομίζω ο καιρός και ωρίμασαν οι συνθήκες για να χαραχθεί μια νέα αποκεντρωτική πολιτική, η οποία θα φέρει ζωή, πνοή και ανάπτυξη στα ερημοχώρια των παραμεθόριων περιοχών και παράλληλα θα δώσει ανάσα στα ήδη επιβαρυνόμενα αστικά κέντρα.

Οι δρόμοι επιτέλους φτιάχθηκαν, οι αποστάσεις μειώθηκαν, ας τους γεμίσομε λοιπόν με κόσμο που θα κατοικήσει και θα μετακινείται σε όλη την επικράτεια και όχι μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Οι μεγάλες πόλεις έχουν γίνει πια απρόσωπες, δύσκολες κι επικίνδυνες και η ανάπτυξή τους σε μήκος στερεί από τους κατοίκους τους απαραίτητους πνευματικούς φυσικούς περιβάλλοντες κι επιβαρύνει τη διαβίωσή τους.

Ήρθε η ώρα η πολιτεία, με σύμμαχο την τεχνολογία να δημιουργήσει ένα νέο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης της ελληνικής επαρχίας και κατ' επέκταση των παραμεθόριων περιοχών.

Είναι χρέος όλων μας προς τις επόμενες γενιές της πατρίδας μας.

Ειδικότερα για την περιοχή μας, το ακριτικό Πωγωνί, απαιτούνται στοχευμένα κίνητρα και ένα ευνοϊκό επενδυτικό πλαίσιο, προκειμένου να ανακοπεί η δημογραφική του φθορά και να ενεργοποιηθεί το δυναμικό των αποδήμων και των νέων επενδυτών.

Στο σημερινό γεωπολιτικό και κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, το Πωγωνί μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα ισορροπίας και βιώσιμης ανάπτυξης, συνδυάζοντας τον ήπιο τουρισμό, την αγροδιατροφή, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την αξιοποίηση του πολιτιστικού του πλούτου.

Το Πωγωνί δεν αποτελεί μόνο παραμεθόριο τόπο, αλλά εθνικό κεφάλαιο πολιτιστικής, ιστορικής και αναπτυξιακής αξίας, με σημαντικό ρόλο στην κοινωνική και εδαφική συνοχή της χώρας. Με στοχευμένα μέτρα, μπορεί να μετατραπεί από "εγκαταλελειμμένο σύνορο" σε πρότυπο περιφερειακής ανάπτυξης.

Η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων και Ενώσεων της Επαρχίας Πωγωνίου από την πρώτη μέρα της λειτουργίας της κινείται προς αυτή την κατεύθυνση και δε θα σταματήσει να εργάζεται για αυτό το σκοπό.

Για να πετύχουμε όμως τα καλύτερα αποτελέσματα θα πρέπει να συνταχθούν μαζί με την ομοσπονδία Πωγωνισίων κι όλοι οι άλλοι φορείς των αποδήμων.

Ομοσπονδίες, αδελφότητες και πολιτιστικοί σύλλογοι θα πρέπει να αναλάβουν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες και ευθύνες και να συνεισφέρουν ηθικά και υλικά ο' όσα τα επίπεδα, για την επίτευξη των στόχων μας. Κυρίες και κύριοι,

Όλα αυτά για τα οποία μιλήσαμε παραπάνω έχουν συμπεριληφθεί στα κατά καιρούς υπομνήματα της ομοσπονδίας μας προς τους αρμόδιους φορείς.

Προς υπουργούς - βουλευτές - την περιφέρεια Ηπείρου - το Δήμο Πωγωνίου, μέχρι και τη γραμματεία του αξιότιμου προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Και θα συνεχίσουν να υποβάλλονται μέχρι η επίσημη πολιτεία να ξεκινήσει τις διαδικασίες προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση, γιατί είμαστε σίγουροι ότι εκφράζουν και απηχούν τις απόψεις όλων των μελών που απαρτίζουν την ομοσπονδία πωγωνισίων της οποίας έχω την τιμή να είμαι αντιπρόεδρος.

Τελειώνοντας, θέλω να αναφερθώ στην μελέτη από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το 2008. Αφορούσε την περιοχή του Πωγωνίου, Καλαμά, Φιλιάτων. Η μελέτη αυτή έδινε λύσεις σε πολλά θέματα. Ποτέ δεν εφαρμόστηκε. Γιατί;

Σε ποιο συρτάρι μouxηλιάζει και αρχνιάζει;

Τέλος Επαναφέρουμε και Σήμερα εδω το Αίτημα όλων των Πωγωνισίων να επαναλειτοουργήσει το Τεχνολογικό Δρυμάδων. Μας το υποσχέθηκαν και το περιμένουμε και εμείς και τα αδελφια μας από την άλλη μεριά.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

Σας εύχομαι καλή συνέχεια και χρόνια πολλά!

Επιμέλεια κειμένου
Β. Μάνος, Α. Θεοδωράκη

40 ΘΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 1) γράμματα. Κάθε πρωτοβουλία για εκπαίδευση και πολιτισμό - από την τοπική μας λαογραφία μέχρι τις πεζοπορικές διαδρομές στη φύση και τη συλλογική ιστορική μνήμη - αποτελεί βήμα εμπλουτισμού της συλλογικής μας ταυτότητας. Η συγκεκριμένη ακαδημαϊκή δράση συνδέεται με αυτή τη μακρά παράδοση αγάπης για τη μάθηση και τη σύνδεση με το χώρο».

Ο Πρόεδρος τοπικής κοινότητας Δελβινάκιου κ. Γεώργιος Τσώνης αναφέρθηκε στην ιστορία του κτιρίου Αρρεναγωγείου-Παρθενώνα Δελβινάκιου και στη σημασία του για το χωριό.

Με την παρουσία τους τίμησαν την έναρξη και ο πρώην Πρύτανης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κωνσταντίνος Γάτσιος και ο Πατέρας Νικόλαος, γενικός αρχιερατικός επιτροπός της Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτισης, οι οποίοι στους σύντομους χαιρετισμούς τους τόνισαν τη σημασία δια-

σύνδεσης των Πανεπιστημίων με την τοπική κοινωνία.

Στη διάρκεια του Σχολείου έλαβαν χώρα δύο κεντρικές ομιλίες. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε από τον κ. Μάνθο Ντελή, εξωτερικό μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Καθηγητή στο Audencia Business School της Γαλλίας με το επίκαιρο θέμα «Η Χρηματοδότηση της Βιώσιμης Οικονομίας». Η δεύτερη ομιλία έγινε από τον κ. Γιώργο Βλάχο, Εντεταλμένο Ερευνητή στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών με το ενδιαφέρον θέμα «Ανθρωπόκοινος: Προς μια ιστορική περιοδολόγηση του τέλους (;) της ανθρωπότητας».

Σε μία διαφορετική προσέγγιση ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Βασίλης Νιτσιάκος συνομίλησε με τον συγγραφέα Μιχάλη Μαρκόπουλο σε σχολιασμό της Αναπλ. Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Σίσσυς Θεοδοσίου για τις βιοματικές ιστορίες

και τη σχέση τους με τον τόπο.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασαν οι διαλέξεις που

δόθηκαν από τους Καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου κ. Γκωλέτση Γιώργο, κ. Τριάχη Ρένα, κ. Κουμανάκο Βαγγέλη, κ. Φλιτούρη Λάμπρο, κ. Μανδύλα-ρά Άννα, κ. Δορδανά Στράτο, κ. Καρανάση Κώστα και κ. Κυπριωτέλη Στρατή.

Οι ομιλητές και οι διδάσκοντες προσέγγισαν με συστηματικό και διεπιστημονικό τρόπο τους παράγοντες και τις δυνάμεις που επηρεάζουν το περιβάλλον και την κυκλική οικονομία και προκάλεσαν ενδιαφέρουσες συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων.

Παράλληλα έλαβαν χώρα σειρά πολιτιστικών δράσεων, όπως επίσκεψη στην Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου ΑΒΕΛ και στο Ιστορικό Αρρεναγωγείο στη Βήσσανη, κολύμπι στην μαγευτική λί-

μη Ζαραβίνα, ορειβασία στο δάσος με τον Φυσιολατρικό Ορειβατικό Σύλλογο Πωγωνίου, ξενάγηση στο Λαογραφικό Μουσείο Δελβινάκιου.

Με επιστολή της η Οργανωτική Επιτροπή εκφράζει ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Δήμαρχο, στους ανθρώπους του Δήμου Πωγωνίου και στους κατοίκους του Δελβινάκιου, οι οποίοι με αίσθηση κοινότητας αγκάλιασαν τη διοργάνωση και συνέβαλαν στις παράλληλες και εξαιρετικά πλούσιες δράσεις του

Θερινού Σχολείου.

Παράλληλα, η οργανωτική επιτροπή, Καθηγητές κ.κ. Καραμάνης Κ., Γκόγκος Χ, Φλιτούρης Α., Καρανάσης Κ., Κουμανάκος Ε. και Σκουλίδας Η., ευχαριστεί θερμά όλους τους συμμετέχοντες για τη συμβολή τους στην επιτυχημένη διεξαγωγή του Θερινού Σχολείου «Ιστορίας και Οικονομίας» για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά και δίνει ραντεβού για το καλοκαίρι του 2026 στο 5ο θερινό σχολείο.

ΠΩΓΩΝΙ: ΡΙΓΗ ΣΥΓΚΙΝΗΣΗΣ ΠΡΙΝ ΑΚΟΜΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ...

Στις θέσεις τους, στις 105 συνολικά βάσεις, τοποθετούνται αυτές τις ημέρες οι 420 αναθηματικές - επιγραφικές μαρμάρινες πλάκες με τα ονόματα των 13.976 πεσόντων, Ελλήνων στρατιωτών, αξιωματικών και οπλιτών αντίστοιχα που έπεσαν υπέρ πατρίδος στον πόλεμο του 1940-41.

Οι εργασίες στο Μνημείο Πεσόντων κάτω ακριβώς από το Μνημείο του Μαχητή στο Καλπάκι, εξελίσσονται με γρήγορους ρυθμούς, ωστόσο δε θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τις φετινές επετειακές εκδηλώσεις για την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου.

Το βέβαιο είναι πως θα έχουν τοποθετηθεί οι επιγραφικές πλάκες που αναφέρουν τα ονοματεπώνυμα των πεσόντων και δίπλα ην ημερομηνία που σκοτώθηκαν στις μάχες του 1940-41 στα βουνά της Ηπείρου και μετέπειτα στα βουνά της Αλβανίας, γράφοντας το ηρωικό Έπος. Δεν έχει προχωρήσει όμως η κατασκευή του Ιερού Ναού που θα φτάσει σε προκάτ κομμάτια και προβλέπεται να τοποθετηθεί στο Μνημείο και αυτό σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες εργασίες διαμόρφωσης του χώ-

ρου θα οδηγήσει στην ολοκλήρωση του έργου σύμφωνα με τον δήμαρχο Πωγωνίου Κων. Καψάλη στις αρχές του νέου έτους.

Υπολογίζεται ωστόσο ότι τα επίσημα εγκαίνια από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας θα πραγματοποιηθούν την ερχόμενη Άνοιξη.

Ακόμη και σε αυτήν τη φάση που ο χώρος δεν είναι ακόμη έτοιμος, προκαλεί μία βαθιά αίσθηση συγκίνησης και απόδοσης τιμής στις χιλιάδες των ηρώων, οι συγγενείς των οποίων προσδοκούν ότι στο εξής θα έχουν ένα σημείο μνήμης στο οποίο θα μπορούν να βρίσκουν το όνομα του αγαπημένου τους προσώπου και να ανάβουν ένα κερί στη μνήμη του.

«Σε κάθε περίπτωση οι επισκέπτες και προσκυνητές στις φετινές μας εκδηλώσεις θα έχουν την ευκαιρία να δουν το χώρο και να περιηγηθούν σε αυτόν, αναζητώντας και βρίσκοντας τα ονόματα των δικών τους ανθρώπων που έπεσαν ηρωικά στον πόλεμο», ανέφερε ο κ. Καψάλης. Ο κύριος χώρος του Μνημείου αποτελείται από το Πάρκο Μνήμης, το χώρο δηλαδή ανάδειξης των ονομάτων των ηρώων πεσόντων μαχητών, το χώρο εκδηλώσεων ο οποίος θα αποτελείται από το μνημείο κατάθεσης στεφάνων, τη μικρή εκκλησία και βοηθητικούς χώρους.

Το Μνημείο Πεσόντων αναμένεται να ενταχθεί στο Πάρκο Ιστορίας Καλπακίου που θα συνδυάζει την επέκταση του Πολεμικού Μουσείου και την ανάδειξη των χαρακωμάτων και των πολυβολείων στην περιοχή του Καλπακίου.

Αλέξανδρος Παπαδόπουλος (Εφημ.ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ιωαννίνων)

ΗΠΕΙΡΟΣ: ΟΞΥΝΕΤΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ...

Οι αριθμοί λένε την αλήθεια σε ότι το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας που αναδεικνύεται κάθε χρόνο με το ισοζύγιο γεννήσεων και θανάτων και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία που καταγράφει και δημοσιοποιεί η Ελληνική Στατιστική Αρχή και δεν επιδέχονται αμφισβήτηση. Πέρα από τις απογραφές πληθυσμού κάθε δεκαετία, τα τέτοια δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ είναι ιδιαίτερα χρήσιμα.

Χθες δημοσιοποίησε τα στοιχεία για το 2024 συγκρινόμενα με το 2023 και από αυτά προκύπτει ότι σε επίπεδο χώρας υπήρξε μείωση του πληθυσμού κατά 58.449 άτομα, μια ολόκληρη πόλη χάθηκε, αφού οι θάνατοι υπερτέρησαν για ένα ακούμφο έτος των γεννήσεων. Την αρνητική αυτή πορεία ακολούθησε και η Ήπειρος που ερημώνει στα χωριά της, κλείνουν σχολεία και μειώνεται ο πληθυσμός της, αφού οι γεννήσεις ήταν 1.790 μειωμένες κατά 1,4% σε σχέση με το 2023 και οι θάνατοι 4.192, αυξημένοι κατά 1,2% από το προηγούμενο έτος.

Σε επίπεδο χώρας μειωμένοι είναι οι γάμοι, ενώ καθοδικά κινήθηκαν και τα σύμφωνα συμβίωσης, ενώ αύξηση καταγράφηκε στα διαζύγια.

Υπερδιπλάσιοι θάνατοι στην Ήπειρο

Η εικόνα στην Ήπειρο αποτυπώνεται σε υπερδιπλάσιους θανάτους έναντι των γεννήσεων και στους τέσσερις Νομούς, ενώ στο νομό Ιωαννίνων οι γεννήσεις μειώθηκαν κατά 7,7% και οι θάνατοι αυξήθηκαν κατά 5,7%. Συνολικά στην Ήπειρο γεννήθηκαν 1.790 παιδιά και πέθαναν 4.192 άνθρωποι το 2024.

Περιοχή	Γεννήσεις 2024/2023	Μεταβολή (%) ζώντων	Θάνατοι	Μεταβολή (%) 2024/2023
Ήπειρος	1.790	-1,4	4.192	1,2
Άρτα	345	13,5	1.032	-1,7
Θεσπρωτία	230	2,2	570	1,6
Ιωάννινα	911	-7,7	1.832	5,7
Πρέβεζα	304	1,7	758	-4,9

Γεννήσεις και θάνατοι στη χώρα

Ειδικότερα, σύμφωνα με την έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ για τη φυσική κίνηση πληθυσμού, οι γεννήσεις στην Ελλάδα το 2024 ανήλθαν σε 68.467 γεννήσεις (35.216 αγόρια και 33.251 κορίτσια) καταγράφοντας μείωση 4,2% σε σχέση με το 2023 που ήταν 71.455 γεννήσεις (36.622 αγόρια και 34.833 κορίτσια). Στις γεννήσεις δεν συμπεριλαμβάνονται οι γεννήσεις νεκρών, οι οποίες το 2024 ανήλθαν σε 454, αυξημένες κατά 5,1% σε σχέση με το 2023 που ήταν 432.

Οι θάνατοι ανήλθαν σε 126.916 τον αριθμό (64.144 άνδρες και 62.772 γυναίκες), καταγράφοντας μείωση 0,9% σε σχέση με το 2023 που ήταν 128.101 θάνατοι (64.900 άνδρες και

63.201 γυναίκες). Οι θάνατοι βρεφών ηλικίας κάτω του έτους ανήλθαν σε 261, αυξάνοντας τον δείκτη βρεφικής θνησιμότητας (θάνατοι βρεφών ηλικίας κάτω του έτους ανά 1.000 γεννήσεις ζώντων) από 3,5 το 2023 σε 3,8 το 2024.

Λιγότεροι γάμοι

Οι γάμοι ήταν 36.649 (19.695 θρησκευτικοί και 16.954 πολιτικοί), παρουσιάζοντας μείωση κατά 9,2% σε σχέση με το 2023, κατά το οποίο είχαν πραγματοποιηθεί 40.351 γάμοι (21.402 θρησκευτικοί και 18.949 πολιτικοί). Τα σύμφωνα συμβίωσης ανήλθαν σε 14.486, παρουσιάζοντας μείωση 3,9% σε σύγκριση με το 2023 που ήταν 15.069. Στους γάμους του 2024 περιλαμβάνονται 101 γάμοι μεταξύ ανδρών και 81 μεταξύ γυναικών. Αντίστοιχα, στα σύμφωνα συμβίωσης του ίδιου έτους περιλαμβάνονται 192 σύμφωνα συμβίωσης μεταξύ ανδρών και 96 μεταξύ γυναικών.

Αύξηση διαζυγίων

Τα διαζύγια ανήλθαν σε 15.532, παρουσιάζοντας αύξηση 2,8% σε σχέση με το 2023 (15.114 διαζύγια). Αναφορικά με τον τύπο διαζυγίου, το 2024 εκδόθηκαν 12.805 συναινετικά (82,4%) και 1.886 κατ' αντιδικία διαζύγια (12,1%), ενώ για 841 διαζύγια (5,4%) δεν δηλώθηκε ο τύπος διαζυγίου. Το 66,4% των διαζυγίων που εκδόθηκαν το 2024 αφορά σε γάμους που διήρκησαν 10 και πλέον έτη (10.314 διαζύγια).

Η αναλογία διαζυγίων ανά 100 γάμους ήταν 42,4 το 2024, έναντι 37,5 το 2023, έναντι 33,4 το 2022, από 34,2 το 2021 και έναντι 41,2 το 2020.

Αλληλογραφία

Τορόντο Καναδά 20-7-2025

Αγαπημένοι μου συγχωριανοί σας χαιρετώ από τον μακρινό Καναδά. Επίσης χαιρετώ και τον αγαπημένο φίλο μου Γρηγόρη που πηγαίναμε μαζί στο σχολείο με τους αξέχαστους δασκάλους μας Χρήστο και Χάϊω Κόντη.

Φέτος ήτανε μια δύσκολη χρονιά και οικονομικά αθλά και γιατί έχασα τον αδελφό μου Χρήστο στη Γερμανία που τόσο τον αγαπούσα. Είχαμε και απεργίες και τα ταχυδρομεία και εδώ όπως στην Ελλάδα, όπως γράφεις, είναι πρόβλημα.

Σας στέλνω 50 δοληάρια Καναδά όσο μπορούμε για να βοηθήσουμε την εφημερίδα να εκδίδεται, γιατί τα ταχυδρομικά έξοδα και όλα τ' άλλα είναι μεγάλα.

Σας εύχομαι να περάσετε καλά τον Δεκαπενταύγουστο. Εγώ βέβαια έχω τον πόνο του αδελφού μου Χρήστου και πενθώ. Είμαι πολύ πικραμένος για τον αδελφό μου, γι' αυτό γράφω το εξής: «Αχ τον ξένο πως τον θάβουνε μες στην ξεντειά, δίχως μάννα και πατέρα δίχως αδελφό να τον κλαψει; Κλάψτε πουλιά και ανδόνια και μοιρολογείστε». Ο αδελφός σου Νίκος Γκορίτσας.

Σ.Σ.: Τα ειλικρινή συλλυπητήριά μας, αγαπητέ φίλε Νίκο, για τον χαμό του αδελφού σου. Ας είναι ελαφρύ το κόμμα της Γερμανικής γης που τον σκεπάζει. Να έχεις υγεία με την οικογένειά σου και να τον θυμάστε πάντα μαζί με τα άλλα αδέρφια σου.

Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Μελανίδι 4, Ιωάννινα

τηλ.: 26513 04385

κω.: 697 4460402

e-mail: info@vickypaniki.gr

site: www.vickypaniki.gr

Γκόγκας Γ. Κωνσταντίνος
Λογιστής - Φοροτεχνικός, MBA
τηλ: 6984059390
email: kostas.gogas@hotmail.com

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΓΟΥΝΑΡΗ
ΠΑΙΔΟΨΥΧΟΛΟΓΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΑΝ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ
ΣΟΛΩΝΟΣ 87 - 89 ΤΗΛ.: 210 38 36 718
Τ.Κ. 152 33 ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΚΙΝ. 6937 108430

ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ
ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ - ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΑΝ. ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ
ΣΟΛΩΝΟΣ 87 - 89 ΤΗΛ.: 210 38 36 718
Τ.Κ. 106 70 ΑΘΗΝΑ ΚΙΝ. 6934 404506

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΟΡΟΣΗΜΟ
Π. ΧΡ. ΚΑΣΤΑΝΗ - Β. ΧΑΤΖΗΦΡΑΜΙΔΗ
ΘΕΤΙΚΗ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ - ΦΥΣΙΚΗ - ΧΗΜΕΙΑ
- ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ - ΒΙΟΛΟΓΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΠΥΡΣΙΝΕΛΛΑ 10 1ος ΟΡΟΦΟΣ
Τηλ. 26510 77007 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

▶ ΣΤΑ ΕΞΩΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ

Όπως κάθε χρόνο το Καλοκαίρι με την προσέλευση πολλών συγχωριανών στη Βήσσανη λειτουργούν με τη φροντίδα των παλιών ιδιοκτητών ή και άλλων συγχωριανών μας τα όμορφα και γραφικά αυτά εκκλησιάκια.

Οι Θείες Λειτουργίες συγκεντρώνουν πάρα πολλούς προσκυνητές. Είναι για τους νεότερους μια ωραία πεζοπορία, αλλά και οι υπερήλικες μπορούν να μεταβούν με αυτοκίνητο στα περισσότερα απ' αυτά.

Φέτος λειτούργησαν κατά σειρά:

- Η **Αγία Παρασκευή** της πολύ παλιάς οικογένειας του **Τσάτσικα**, που μέχρι τον θάνατό της την λειτουργούσε η πολυαγαπημένη μας **Τέσα Κόντη**. Η αξέχαστη είχε μεγαλώσει κοντά στη θεία της **Ανδρομάχη** στην Κωνσταντινούπολη η οποία ήταν αδελφή του πατέρα της **Μιχαήλ Κόντη**.

Η Θεία Λειτουργία στην Αγία Παρασκευή έγινε από τους κληρονόμους Κόντη και με τη συνεργασία της οικογένειας του φίλου μας Γιώργου και Διαμάντως Ζαρκάδα.

- Και πάλι δεν λειτούργησε ο **Άγιος Παντελεήμων**, όπως μας πληροφορήσαν οι ιδιοκτήτες της οικογένειας **Τσουβαλι-**

Στην Αγία Παρασκευή

δη, οι οποίοι δήλωσαν στο Κτηματολόγιο το όμορφο εκκλησιάκι, τον περιβάλλοντα χώρο και το διπλανό χωράφι, αλλά ειδοποιήθηκαν ότι το συγκεκριμένο εκκλησιάκι έχει δηλωθεί στα κτήματα του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου.

Επί τη ευκαιρία πρέπει να ξεκαθαρίσει το ιδιοκτησιακό εκκλησιαστικό καθεστώς από τους υπεύθυνους του Ι.Ν. Αγ. Νικολάου, γιατί αν ανήλουν σ' αυτόν να φροντίσουν να τα λειτουργούν και όσα χρήζουν μικροεπισκευών να επιλαμβάνονται.

- Στις 6 Αυγούστου, όπως κάθε χρόνο, εορτάζει το όμορφο εκκλησιάκι της οικογένειας **Πλατή** του κτήτορος Ζώη Πλατή. Αυτό το φροντίζει και το λειτουργεί πάντα η **Λίτσα Βαλαβάνη** διαεγγονή του αείμνηστου. Η λειτουργία του ναού στην εορτή της **Μεταμορφώσεως του Σωτήρα** συγκεντρώνει πάρα πολλούς προσκυνητές, οι περισσότεροι των οποίων ανεβαίνουν στο εκκλησιάκι με πεζοπορία. Οι ανήμποροι μεταφέρονται με αυτοκίνητο.

Στην Αγία Σωτήρα.

Έγινε μια ωραία Θεία Λειτουργία με τους καλλίφωνους ψάλτες μας και ακολούθησε Αρτοκλασία υπέρ υγείας των λειτουργούντων απογόνων της οικογένειας Πλατή.

Επειδή στον περίγυρο της εκκλησίας υπάρχει ο τάφος του κτήτορα γίνεται τρισάγιο και η Λίτσα έχει συντάξει έναν κατάλογο από όλους τους κεκοιμημένους αλλά και πολλούς από τους γείτονές της. Εμείς από παιδιά έχουμε γνωρίσει κάποιες από αυτές τις γερωντισες της γειτονιάς μας, τις οποίες καλημερίζαμε και καλησπερίζαμε όπως μας είχαν διδάξει οι δασκαλοί μας Χρήστος και Χαίδω Κόντη. Εμείς τώρα ηλικιωμένοι έχουμε ένα παράπονο στο χωριό οάρα πολλά παιδιά πενά-νε δίπλα μας άγνωστα σε μας και δεν λένε ούτε καλημέρα. Τα περισσότερα είναι παιδιά φίλων μας.

- Επίσης λειτούργησε η όμορφη εκκλησία της **Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολήτριας**, που κατασκεύασε σε οικόπεδο της η Τέσα Κόντη. Με εντολή της, την οποία αποδέχτηκε η οικογένεια του Νικολάου και Ναυσικάς Χανδάνου της λειτουργούν.

Στον Αγία Αναστασία

Η Θεία Λειτουργία έγινε με όλους τους τύπους, απολαύσαμε πάλι ένα ωραίο Αυγουσιτιάτικο πρωινό. Μετά την καθιερωμένη αρτοκλασία υπέρ υγείας ακολούθησε πλουσιότατο κέρασμα.

- Λειτουργήσαμε, με προτροπή του εξαιρετικού Ηγούμενου της Μονής μας πανοσιολογιώτατου **Νικολάου Λιόλιου**, την Παναγιά μας. Αυτό το ιερό προσκύνημα, που σήμερα είναι Μετόχι του Μοναστηριού μας κάποτε ήτο το Καθολικό Ιεράς Μονής και εορτάζε τα γενέθλια της Υπεραγίας Θεοτόκου κάθε 8 Σεπτεμβρίου.

Ο φίλος **Δημήτριος Γκότσης** μαζί με τον **Γρ. Άρμπιρο** ανέλαβαν τα διαδικαστικά: τον καλλωπισμό και τον στόλισμα της

Στην Παναγιά μας.

εκκλησίας. Έγινε μια κατανυκτική Θεία Λειτουργία με Αρτοκλασία οροστατόντος του πατέρα Νικολάου. Ακολούθησε το σχετικό κέρασμα.

Ως γνωστόν η εκκλησία θέλει μια μικρά συντήρηση γιατί τα τελευταία χρόνια ο σεισμός που είχε πλήξει το χωριό μας προξένησε ζημιά στο χώρο του Ιερού του εκκλησίας.

Όλοι γνωρίζουν ότι η οικογένεια του αείμνηστου Προέδρου της Αδελφότητας **Μανώλη Γούναρη** είχε υποβληθεί σε πολυδάπανη συντήρηση και φρόντισε τη συντήρηση του Τέμπλου. Για πολλά χρόνια την λειτουργούσε.

Ιστορικά: Είναι γνωστόν ότι το Καθολικό μετά την καταστροφή του με κληροδότημα της Μεγάλης Αικατερίνης της Ρωσίας αναστηλώθηκε, γι' αυτό υπάρχει στο νότια πλευρά εντοιχισμένη ανάγλυφη γραφή με έτος αναστήλωσης 1818. Στην κεντρική εκκλησία μας έχει μεταφερθεί για να διασωθεί η Εικόνα της Παναγίας που υπήρχε στο παλιό Τέμπλο με χρονολογία 1776. Οι άλλες εικόνες είχαν κλαπεί τη δεκαετία του '50.

▶ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗ Ι.Μ. ΓΗΡΟΜΕΡΙΟΥ

Όσοι εκκλησιαζόμεθα κάθε Τετάρτη το απόγευμα στο Μοναστήρι του χωριού μας, που τελείται τακτικά και ανελλιπώς παράκληση, συμφωνήσαμε δυο εκδρομές:

Η πρώτη πραγματοποιήθηκε στα χωριά της Β. Ηπείρου και ξεκινήσαμε την περιήγηση από το Νεκροταφείο των Πεσοντών Στρατιωτών και Αξιωματικών που έπεσαν στο Μέτωπο το 140-41, ήταν άταφοι και συγκεντρώθηκαν στο χωριό Βουλιαράτες. Έγινε μικρή ξενάγηση, τελέσαμε Τρισάγιο στον εκεί Ιερό Ναό με τον πατέρα Νικόλαο που συμμετείχε στην εκδρομή μας. Επισκεφθήκαμε τη Χειμάρρα όπου στην όμορφη παραλία της φάγαμε. Συνεχίσαμε περνώντας από τους Αγίους Σαραντά και καταλήξαμε για καφέ στην όμορφη παλατιά του Αργυροκάστρου.

Η δεύτερη εκδρομή πραγματοποιήθηκε στην Ιερά Μονή του Γηρομερίου, την αρχαιότερη Μονή της περιοχής μας. Το Γηρομέρι συνορεύει με το Πωγώνι γι' αυτό θεωρείται ως δική μας Μονή. Στη φωτογραφία υπάρχει επιγραφή του Πρωγονίτη κτήτορα της Μονής, όπου υπάρχει και ο τάφος του Οσίου Νειλου. Οι μοναχοί μας υποδέχθηκαν και μας προσέφεραν καφέ και γλυκά. Μας έκανε εντύπωση η ωραιότατη τοποθεσία που κτίσθηκε το μοναστήρι.

▶ Ο ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΣ ΑΛΕΞΙΟΣ ΝΕΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Εκκλησία: Οικουμενικό Πατριαρχείο, Εκκλησία της Ελλάδος (επιτροπικός). Έδρα: Δελβινάκι, από 9 Οκτωβρίου 2025. Προκάτοχος: Ανδρέας. Άλλοι τίτλοι: Υπέρτιμος και Έξαρχος πάσης Βορείου Ηπείρου. Ιεροσύνη: Χειροτονία 1986, 1992 και 2023. Βαθμός: Διάκονος, Πρεσβύτερος και Επίσκοπος. Προσωπικά στοιχεία: Κοσμικό Όνομα **Σταμάτιος Ψωίνος**, γέννηση 1963, Αρεόπολη Λακωνίας. Ιδιότητα: Θεολόγος, Επίσκοπος. Σπουδές: Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρώην τίτλος: Επίσκοπος Σταυροπηγίου (2023-2025)

▶ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Πρόσφεραν για το Κοιμητήριο του χωριού μας, για τον καθαρισμό από τα χόρτα και την εν γένει καλή εμφάνιση, οι κάθωι συγχωριανοί μας, για το 2025: **Μούκα Ισμήνη 20, Όλγα Στάθη 50, Γκότση Γλυκερία 30, Μέντζου Ολυμπία 20, Γκόγκας Γιάννης 10, Βουγιουκλή Τέτα 10, Νικόλαος Μανούσης 10, Ντίνα Παπαζήκου 10, Αφροδίτη Παπαζήκου 10.**